

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่างความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียม (ASEAN Petroleum Security Agreement : APSA)

อ.พ. ๑๘/๒๕๕๑ การประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมัยสามัญนิติบัญญัติ

จัดทำโดย กลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ
โทร ๑ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐-๒

เรียกดูเอกสารได้ที่
www.parliament.go.th/library

Legislative Institutional Repository of Thailand

ร่างความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียม
(ASEAN Petroleum Security Agreement : APSA)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) นี้ จัดทำขึ้นในเวลาจำกัด เพื่อให้ทันใช้ประโยชน์ในการพิจารณา เรื่อง ร่างความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียม (ASEAN Petroleum Security Agreement : APSA) ที่เข้าสู่การประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยรวบรวมข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความ ข่าวจากสื่อต่าง ๆ และ/หรือสรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่สมาชิกรัฐสภา และผู้สนใจทั่วไป หากมีข้อผิดพลาดประการใด ขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่ง เอกสารประกอบการพิจารณานี้ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑,๒,๓ สำนักวิชาการ เป็นผู้จัดทำ และเผยแพร่ทาง www.parliament.go.th/library ผู้ใดนำข้อความหรือส่วนหนึ่งส่วนใดในเอกสารนี้ไปลงพิมพ์ในเอกสารอื่น โปรดอ้างอิงที่มากำกับไว้ด้วย

ต้องการรายละเอียดเพิ่มเติมโปรดติดต่อกลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐ – ๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘ และ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๙

กลุ่มงานบริการวิชาการ

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เอกสารประกอบการพิจารณา

สารบัญ

	หน้า
1. ร่างความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียม (สถานะเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2551) (ASEAN Petroleum Security Agreement)	1
2. สรุปความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียม (ASEAN Petroleum Security Agreement : APSA)	16
3. สรุปความร่วมมือด้านพลังงานของประเทศไทยในอาเซียน	28
4. มติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การลงนามในความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียม (ASEAN Petroleum Security Agreement : APSA)	39
5. ข่าวจากสื่อมวลชน	42

ผู้รับผิดชอบ

นางวิจิตรา วัชรภรณ์
นางอารยะหญิง จอมพลาพล

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ
ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริการวิชาการ 3

ผู้จัดทำและรับผิดชอบ

นางพุทธชาติ ทองแถม
นางชนิดา จรรโลงศิริชัย
นางสาวเมษณีญา สนวนทรัพย์
นางสาวอัชฌา ไตรมาลัย

วิทยากร 8 ว.
วิทยากร 5
เจ้าหน้าที่ธุรการ 4
เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล 1

21 พฤศจิกายน 2551

LI RT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ร่างความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียม

(สถานะเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2551)

ASEAN PETROLEUM SECURITY AGREEMENT

The Governments of Brunei Darussalam, the Kingdom of Cambodia, the Republic of Indonesia, Lao People's Democratic Republic (Lao PDR), Malaysia, the Union of Myanmar, the Republic of the Philippines, the Republic of Singapore, the Kingdom of Thailand and the Socialist Republic of Viet Nam being members of the Association of Southeast Asian Nations, hereinafter refer to collectively as "ASEAN" or "ASEAN Member States", or individually, as "ASEAN Member State";

RECALLING the Agreement on ASEAN Energy Cooperation signed in Manila, Philippines, on 24th June 1986, which emphasized co-operation among the ASEAN Member States in developing energy resources to strengthen the economic resilience of the individual ASEAN Member States as well as solidarity and integrity of ASEAN;

NOTING the ASEAN Petroleum Security Agreement (APSA) 1986 signed in Manila, Philippines, on 24th June 1986, which established the ASEAN Emergency Petroleum Sharing Scheme for crude oil and/or petroleum products in times or circumstances of both shortages and oversupply;

RECALLING further the Protocol Amending the Agreement on ASEAN Energy Cooperation signed in Bangkok, Thailand on 15th December 1995, which provided for focused energy co-operation in ASEAN to pursue cooperative activities in various areas of energy;

REALISING that energy security and self-sufficiency can be achieved through national and multinational efforts geared towards indigenous energy resource exploration, development, exploitation, distribution and transportation, and undertaken in a manner that both conserve the resources and preserve the environment and human habitat;

NOTING further that the importance of ASEAN energy co-operation was further underscored in the Bangkok Summit Declaration of 1995, which states that ASEAN shall ensure greater security and sustainability of energy through diversification, development and conservation of resources, the efficient use of energy, and the wider application of environmentally-sound technologies; and as reinforced in the ASEAN Second Informal Summit on 15th December 1997 in Kuala Lumpur, Malaysia, calling for cooperative activities aimed at establishing interconnecting arrangements for power and natural gas,

LI RT

among others, within ASEAN Power Grid (APG) and Trans-ASEAN Gas Pipeline (TAGP) Project;

AWARE that the development of the APG and the TAGP Project are two important Energy Programmes in the Hanoi Plan of Action endorsed by the ASEAN Heads of Government on 16th December 1988, the ASEAN Plan of Action for Energy Cooperation (APAEC) 1999-2004 adopted by the 17th ASEAN Ministers on Energy Meeting (AMEM) in Bangkok, Thailand on 3rd July 1999, and the APAEC 2004-2009 further adopted by the 22nd AMEM in Manila, Philippines on 9th June 2004, which had entrusted the responsibility of implementing the ASEAN Power Grid to the ASEAN Heads of Power Utilities and Authorities (HAPUA) and TAGP to the ASEAN Council on Petroleum (ASCOPE) through the auspices of the ASEAN Energy Ministers;

MINDFUL that ASEAN is increasingly becoming more dependent on petroleum resources outside the region, there is a need to recognise, coordinate and rationalise these efforts, plans and programmes to enhance security of petroleum supply for ASEAN Member States;

AWARE of the future threats and risks to the ASEAN security of petroleum supply coupled with the fact that some ASEAN Member States, which are now net oil exporters will in the near future become net oil importers with high dependence on petroleum resources outside the region, particularly the Middle East;

ALSO AWARE that the ability to respond to an energy emergency situation in the ASEAN Member States can be greatly enhanced by ensuring the physical availability of oil and oil products through the establishment of stockpiles on voluntary and commercial basis;

FURTHER AWARE of the changes in global energy market landscape, including but not limited to deregulation and liberalisation, and the increasing global concerns on environmental issues;

NOTING that ASEAN energy security is the key to economic resilience and that the ASEAN Vision 2020 and the ASEAN Energy Co-operation were conceived in view of such consideration;

REALISING that a review of the APSA among ASEAN Member States is necessary to further strengthen the economic resilience of the individual ASEAN Member State as well as the solidarity and integrity of ASEAN;

HAVE AGREED on the following:

ARTICLE 1

Objective

The objective of this Agreement is to enhance petroleum security, either individually or collectively, and minimise exposure to an emergency situation, through the implementation of short, medium and long term measures as hereinafter provided.

ARTICLE 2

Definitions

For the purposes of this Agreement, the following definitions shall apply unless the context otherwise requires:

2.1 “ASEAN Member State in Distress” refers to an ASEAN Member State that had given appropriate notice to the ASCOPE Secretariat of the occurrence of a critical shortage due to an emergency situation that undermines energy security;

2.2 “Coordinated Emergency Response Measures” means the Coordinated Emergency Response Measures annexed as a Schedule to this Agreement and hereinafter referred to as “CERM”;

2.3 “Critical Shortage” refers to the situation when an ASEAN Member State in Distress is experiencing a shortfall of at least ten percent (10%) of the Normal Domestic Requirement for a continuous period of at least 30 days;

2.4 “Crude Oil” means oil extracted from bituminous shales and other rock formations before any such oil has been refined or otherwise treated and includes all Natural Gas Liquids and Condensates from Natural Gas;

2.5 “Emergency Situation” refers to a situation when an ASEAN Member State is faced with Critical Shortage in petroleum supply due to natural calamity (such as earthquake and tsunami), explosion of facilities or war only;

2.6 “Natural Gas” means a mixture of hydrocarbons and varying quantities of non-hydrocarbons that exist either in the gaseous phase or in association with Crude Oil in natural underground reservoirs and is classified as either Associated Gas or Non-Associated Gas;

2.7 “Normal Domestic Requirement” refers to the daily average domestic petroleum consumption over the twelve (12) months period immediately preceding the occurrence of the emergency situation;

2.8 "Oil Stockpile" refers to strategic crude oil and petroleum products stored in ground level storage tanks or underground storage tanks to be used for both operational and strategic reasons, and

2.9 "Petroleum" refers to crude oils, products and natural gas in its natural condition.

ARTICLE 3

Strategic Options to Enhance Petroleum Security

3.1 The ASEAN Member States shall endeavour to implement short, medium and long-term measures to minimise the exposure to emergency situation.

3.2 SHORT-TERM MEASURES

3.2.1 The ASEAN Member States shall endeavour to establish the following short-term measures:

- (a) ASEAN Member State in Distress Emergency Response to Petroleum Supply Disruption
 - (i) During the critical shortage period, the ASEAN Member State in Distress will implement short-term measures to reduce the demand of its Normal Domestic Requirement before requesting assistance under the CERM.
 - (ii) Such emergency response may include, amongst others, Demand Restraint (recognizing the diversity and sovereignty of each ASEAN Member State), Fuel Switching, Surge Protection and Information Sharing/e-trading;
- (b) Coordinated Emergency Response Measures (CERM)
 - (i) All ASEAN Member States shall endeavour to supply petroleum to the ASEAN Member State in Distress at the aggregate amount equal to ten percent (10%) of the Normal Domestic Requirement of the ASEAN Member State in Distress based on the terms and conditions to be negotiated among the appropriate parties in the spirit of assistance and no undue advantage shall

be taken by the ASEAN Member States concerned;

- (ii) The assistance rendered under CERM shall be on a voluntary and commercial basis, and
- (iii) The details of the mechanism for the operationalisation of the CERM are set out in the Annex to this Agreement.

3.3 MEDIUM-AND LONG-TERM MEASURES

3.3.1 The ASEAN Member States shall endeavour to adopt the following as medium and long-term measures taking into account the ASEAN Member States' own supply situation, commitments and reliance on petroleum:

- (a) ASEAN Energy Co-operation, which includes APG, TAGP, Regional Energy Policy and Planning (REPP), Coal, Renewable Energy, Energy Efficiency and Conservation;
- (b) Exploring for new petroleum resources, whereby interested or relevant parties of the ASEAN Member States may endeavour to participate on a commercial and voluntary basis in joint ventures to explore and develop petroleum resources particularly in deepwater and new frontier areas, both globally and regionally;
- (c) Energy Diversification and Improvement of Energy Efficiency include leveraging on the APG and TAGP, Fuel Switching to other alternative energy, joint Research Development & Demonstration (RD & D) in Renewable Energy, Energy Efficiency and New Energy Technologies;
- (d) Diversification of energy supply sources, whereby ASEAN Member States are to reduce the dependence on import from a single petroleum source;
- (e) Oil and Gas markets liberalisation, whereby ASEAN Member States recognize that the deregulation and liberalisation of petroleum industry would enhance the petroleum security by allowing more players into the playing field; and

- (f) Oil Stockpiling, whether individually or jointly by ASEAN Member States, shall be on a voluntary and commercial basis. The joint stockpiling may be commenced by ASEAN Member States who are ready and willing to make the commitments and cooperation.

ARTICLE 4 International Cooperation

ASEAN Member States shall endeavour to participate in international dialogues to enhance ASEAN's energy and/or petroleum security with ASEAN Dialogue Partners and relevant international organisations.

During periods of petroleum shortages and emergencies affecting the whole ASEAN region, the ASCOPE Secretary In Charge shall support any mechanism formalised pursuant to the 22nd AMEM in Manila, Philippines on 9 June 2004, on regional consultation and coordination.

ARTICLE 5 Institutional Framework for the CERM

5.1 The ASEAN Member States shall establish:

5.1.1 a Governing Board as the main policy making body for the CERM, which shall comprise one or more Ministers or their designated representatives from each ASEAN Member State.

5.1.2 a Management Committee which shall carry out the functions in accordance with the CERM assigned to it by the Governing Board; examine and make proposals to the Governing Board on matters related to the CERM and shall be composed of one or more senior representatives of the Government of each ASEAN Member State.

5.1.3 a Coordinating Agency to liaise with ASCOPE Secretariat and the Executing Agencies of ASEAN Member States for immediate assistance to activate the CERM to assist the ASEAN Member State in Distress.

5.2 The ASCOPE Secretariat shall be the designated institution to coordinate the implementation of the CERM, as provided for in Article 3.2.1 (b).

5.3 The meetings of the Governing Board and Management Committee shall be called by the ASCOPE Secretariat.

LI RT

5.4 The Governing Board shall appoint the Industry Advisory Group as and when necessary which shall compose of Senior Members of the Oil Companies of each ASEAN Member State.

ARTICLE 6 Settlement of Disputes

6.1 Any differences between the ASEAN Member States concerning the interpretation or application of this Agreement or any arrangements arising therefrom shall, as far as possible, be settled amicably between those ASEAN Member States.

6.2 In case the consultation referred to in Article 6.1 fails to settle the dispute within a period of 30 days or a period agreed between those ASEAN Member States, the matter shall be settled in accordance with the ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism signed in Vientiane Lao PDR on 29th November 2004.

ARTICLE 7 Final Provisions

7.1 This Agreement shall be deposited with the Secretary-General of ASEAN who shall promptly furnish a certified true copy to each ASEAN Member State.

7.2 This Agreement is subject to ratification or acceptance by all the ASEAN Member States. The Instrument of Ratification or Acceptance shall be deposited with the Secretary-General of ASEAN who shall promptly inform each ASEAN Member State of such deposit.

7.3 This Agreement shall enter into force on the thirtieth (30th) day after the deposit of the tenth (10th) Instrument of Ratification or Acceptance.

7.4 No reservations may be made to this Agreement either at the time of signature or ratification or acceptance.

7.5 The Annex on CERM shall constitute an integral part of this Agreement.

7.6 Any amendment to the provisions of this Agreement and its Schedule on the Mechanism for the Operationalisation of the CERM shall be effected by consent of all the ASEAN Member Countries and shall become effective on a mutually agreed date.

LIART

7.7 This Agreement shall supersede the ASEAN Petroleum Security Agreement signed on 24th June 1986 in Manila, Philippines.

7.8 This Agreement shall remain in force for a period of ten (10) years, unless terminated earlier by agreement of all the ASEAN Member States. The expiry or termination of this Agreement shall be without prejudice to the rights and obligations of the ASEAN Member States arising from this Agreement prior to the effective date of expiry or termination of this Agreement.

7.9 An ASEAN Member State may at any time give notice of its intention to withdraw from this Agreement, by giving written notice to the Secretary-General of ASEAN, who shall immediately notify all other ASEAN Member States. Such withdrawal shall take effect six (6) months from the date of the said notice.

7.10 This Agreement may be extended beyond its period of validity, as stipulated in paragraph 7.8 of this Article, with the agreement of all ASEAN Member States.

7.11 Any ASEAN Member State may propose any amendment to the provisions of this Agreement. Such amendment shall be effected by written consent of all the ASEAN Member States. Any amendment to this Agreement shall be without prejudice to the rights and obligations of the ASEAN Member States, prior to the effective date of such amendment.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorised thereto by their respective Governments, have signed this ASEAN Petroleum Security Agreement.

DONE in _____ this _____ day of _____ 2008, in a single original copy in the English Language

TO BE SIGNED BY ASEAN ENERGY MINISTERS

ANNEX MECHANISM FOR THE OPERATIONALISATION OF THE COORDINATED EMERGENCY RESPONSE MEASURES

PREFACE

The Coordinated Emergency Response Measures (CERM) is hereby established under the ASEAN Petroleum Security Agreement as the framework for regional consultation and coordination.

This document provides the details for the operationalisation of the CERM to effectively assist the ASEAN Member State in Distress at the aggregate amount equal to ten percent (10%) of its Normal Domestic Requirement.

In recognition to the differences in the oil supply and political structures, and the involvement of the oil industries in the ASEAN Member States, assistance rendered under the CERM shall be made on a voluntary and commercial basis.

The Mechanism for the Operationalisation of the CERM comprises three (3) sections, as follows:

- Section 1 introduces the CERM and the organisation of the CERM Management;
- Section 2 explains the Trigger Mechanism of the CERM; and
- Section 3 explains the procedures and operations for the activation and deactivation of the CERM.

SECTION 1 OVERVIEW OF THE CERM

1.1 Introduction

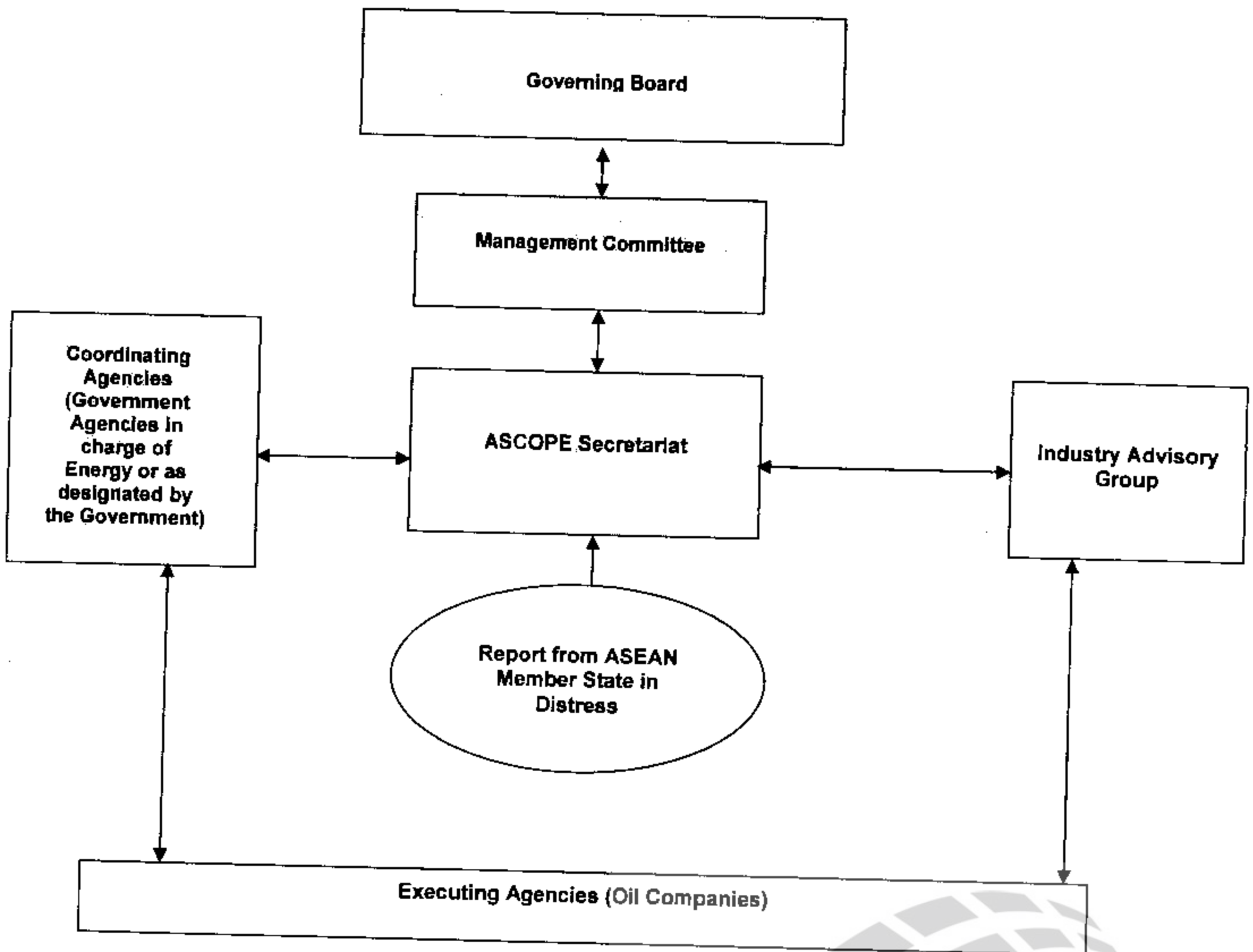
The procedures defined under the CERM Mechanism have been designed to facilitate the activation/deactivation of emergency measures to assist the ASEAN Member State in Distress and foster close cooperation among the ASEAN Member States and the oil industry.

LI RT

1.2 CERM Management Organization

The operational bodies involved and their functional relationships are shown in the following diagram:

The functions and responsibilities of the operational bodies shown in the diagram and described below:

Governing Board	<p>The main policy making body and is composed of one or more Ministers or their duly designated Representatives from each ASEAN Member State.</p> <p>In the event of a report from an ASEAN Member State in Distress of a Critical Shortage due to an emergency situation, the Governing Board shall meet promptly to consider what action should be taken.</p>
Management Committee	<p>Shall be composed of one or more senior representatives of the Government of each ASEAN Member State.</p> <p>Shall carry out the functions assigned to it by the Governing Board; examine and make proposals to the Governing Board on matters related to the CERM.</p>
ASCOPE Secretariat	<p>Shall be responsible for data collection and analysis, liaison with other operational bodies and coordination/monitoring of the CERM.</p> <p>Takes the necessary steps to activate the CERM as specified under Section 3.</p>
Coordinating Agencies	<p>The Coordinating Agency shall be the Government Agency in charge of Energy or as designated by the Government.</p> <p>The structure of the Coordinating Agency of each ASEAN Member State will differ from country to country, reflecting different oil supply and political structures and may have differing involvement of oil industry personnel.</p> <p>The Coordinating Agency of each ASEAN Member State liaises with the ASCOPE Secretariat and the Executing Agencies under the Emergency Situation.</p>
Industry Advisory Group (IAG)	<p>The Industry Advisory Group shall be composed of Senior Members of the Oil Companies of each ASEAN Member State and shall be available for consultation on issues of emergency response.</p> <p>The Industry Advisory Group shall advise on the practical execution of emergency measures.</p>
Executing Agencies	<p>The Executing Agencies are the Oil Companies participating in the implementation of the CERM.</p>

The Governing Board and the Management Committee shall reach agreement on all matters by consensus. Consensus shall mean agreement reached when all members agree to take a common stand on an issue.

SECTION 2 TRIGGER MECHANISM

The Trigger Mechanism comprises the following:

2.1 Trigger Calculation

The ASEAN Member State in Distress, after experiencing a shortfall of at least ten percent (10%) of the Normal Domestic Requirement for a continuous period of at least 30 days and has implemented short-term measures to reduce the demand of its Normal Domestic Requirement on a best endeavour basis, can notify the ASCOPE Secretariat of its Emergency Situation and request assistance under the CERM.

2.2 The Finding

Whenever the trigger calculation dictates the Emergency Situation faced by an ASEAN Member State, the ASCOPE Secretariat shall make a finding and submit its report to the Governing Board through the Management Committee for consideration and approval to activate the CERM.

2.3 The Execution

Upon approval by the Governing Board, the ASCOPE Secretariat shall inform the Coordinating Agency of each ASEAN Member State of the Governing Board's decision and request voluntary assistance under the CERM.

2.4 Terms and Conditions of Assistance

All ASEAN Member States shall, subject to their domestic needs, contractual obligations, capabilities and resources, endeavour to supply petroleum to the ASEAN Member State in Distress at the aggregate amount equal to ten percent (10%) of the Normal Domestic Requirement of the ASEAN Member State in Distress.

LI RT

The assistance rendered shall be on a voluntary and commercial basis, with the terms and conditions to be negotiated among the appropriate parties in the spirit of assistance and no undue advantage shall be taken by the ASEAN Member States concerned.

Any ASEAN Member State giving assistance under the CERM may, at any time before the expiry of the duration of assistance or emergency situation, terminate assistance rendered if such assistance causes hardship to that ASEAN Member State giving voluntary assistance.

2.5 Monitoring

Following activation of the CERM, the ASCOPE Secretariat will continuously monitor the situation to indicate whether the magnitude of the emergency situation has changed. This will enable the ASCOPE Secretariat to ascertain whether a deactivation finding should be made.

SECTION 3 PROCEDURES AND OPERATIONS

The ASEAN Member State in Distress notifies the ASCOPE Secretariat of its Emergency Situation and requests assistance under the CERM. Procedures for the activation/deactivation shall be as follows:

A. Activation

- Step 1 The ASCOPE Secretariat makes a finding based on its own assessment derived from a variety of information sources including the ASEAN oil data, direct information from oil companies and diplomatic channels and consult with both the government and industrial sectors in the petroleum industry, to verify the situation and submit a report to the Governing Board through the Management Committee for consideration and approval within 48 hours from the receipt of the request.
- Step 2 The ASCOPE Secretariat shall call for the meeting of the Management Committee within 48 hours to review the data compiled and the information provided. On the basis of available information, the Management Committee shall report to the

Governing Board within a further 48 hours whether the Emergency Situation exists and recommend approval to activate the CERM.

- Step 3 The Governing Board shall meet within 48 hours upon receipt of the Management Committee's report and proposal. The Governing Board shall review the findings of the ASCOPE Secretariat and/or the report of the Management Committee and shall, within a further 48 hours, consider and decide whether to confirm the Emergency Situation exists and activate the CERM.
- Step 4 The ASCOPE Secretariat will immediately inform the Coordinating Agency of each Member State of the Governing Board's decision and request assistance, on a voluntary and commercial basis, for the ASEAN Member State in Distress.
- Step 5 The Coordinating Agencies shall inform the ASCOPE Secretariat of their readiness to provide voluntary assistance, on a commercial basis, to the ASEAN Member State in Distress under the CERM.

The assistance shall be rendered by the Executing Agencies as soon as possible on a commercial basis, with the terms and conditions to be negotiated among the appropriate parties in the spirit of assistance and no undue advantage shall be taken by the ASEAN Member States concerned.

- Step 6 The ASCOPE Secretariat coordinates and monitors the implementation of the CERM.

B. Deactivation

- Step 1 The ASCOPE Secretariat shall monitor the situation in the ASEAN Member State in Distress, and, upon finding that the Critical Shortage situation no longer exists, shall provide the Management Committee with a report within 48 hours of the finding.

- Step 2 Within 48 hours of the ASCOPE Secretariat's report of the finding, the Management Committee shall meet to review the data compiled and the information provided and shall report the situation to the Governing Board within a further 48 hours.
- Step 3 Within 48 hours of receiving the Management Committee's report, the Governing Board shall meet to review the finding of the ASCOPE Secretariat in the light of the report from the Management Committee. The Governing Board shall consider and decide whether to confirm that the Emergency Situation no longer exists and deactivate the CERM.

The Industry Advisory Group may be called upon on a need basis for both activation and deactivation procedures.

oOo

สรุปความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงด้านปิโตรเลียม*
(ASEAN Petroleum Security Agreement: APSA)

ตามที่ประเทศไทย (กระทรวงพลังงาน) ได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมรัฐมนตรีพลังงานอาเซียน ครั้งที่ 26 (26th AMEM) และการประชุมอื่นที่เกี่ยวข้องในระหว่างวันที่ 4-8 สิงหาคม 2551 ณ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีรัฐมนตรีพลังงานจากอาเซียน 10 ประเทศ รวมถึง เลขาธิการอาเซียน เข้าร่วมประชุมอย่างพร้อมเพรียง โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์) ให้เกียรติเป็นประธานเปิดการประชุม ภายใต้หัวข้อการประชุมที่ไทยในฐานะเจ้าภาพกำหนด คือ “ASEAN Cooperation to Strengthen Energy Security” ในการนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน กล่าวรายงานต่อที่ประชุม มีใจความสำคัญว่า ประเทศอาเซียนซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเทศผู้นำเข้าน้ำมัน จำเป็นต้องให้มีความร่วมมือกันในด้านพลังงาน เพื่อพัฒนาและรักษาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภูมิภาคให้ยั่งยืน โดยเน้นย้ำว่า ประเทศอาเซียนควรเน้นความร่วมมือกัน 4 ด้าน ได้แก่

- 1) การเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน เช่น ระบบสายส่งไฟฟ้า โครงข่ายท่อก๊าซธรรมชาติ
- 2) การร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในการสร้างความมั่นคงทางพลังงาน ทั้งการให้ความร่วมมือแบบทวิภาคี และพหุภาคี เพื่อแบ่งปันและใช้ทรัพยากรพลังงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 3) การแก้ไขประเด็นข้อขัดข้องเกี่ยวกับการขนส่งพลังงานข้ามพรมแดน (Cross Border Issues) โดยเฉพาะการเตรียมพร้อมด้านการขนส่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติข้ามประเทศในยามฉุกเฉิน
- 4) ความร่วมมือกันด้านพลังงานทดแทน (Renewable Energy) และการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ (Energy Efficiency)

ที่ประชุมฯ ได้แสดงความห่วงใยถึงสถานการณ์วิกฤติราคาน้ำมันที่พุ่งสูงขึ้น โดยประเทศไทยในฐานะประธานการประชุมได้ขอให้ทุกประเทศในอาเซียนร่วมกันประหยัดพลังงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตลอดจนกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติการณ์ราคาน้ำมันในระยะเร่งด่วน รวมทั้งวางพื้นฐานเพื่อความมั่นคงด้านพลังงาน ตลอดจนส่งเสริมการผลิตและการใช้พลังงานทดแทนให้แพร่หลายและกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเชื้อเพลิงชีวภาพ (Bio fuels) ซึ่งเป็นพลังงานทดแทนที่หลายประเทศใน

 *ที่มา : รายงานการประชุมรัฐมนตรีพลังงานอาเซียน ครั้งที่ 26 (26th AMEM) (ระหว่างวันที่ 4 - 8 สิงหาคม 2551 กรุงเทพฯ) ออนไลน์ (เข้าถึงได้จาก) : <http://www.energy.go.th/moen/HilighDetail.aspx?id=278>
 สืบค้น ณ วันที่ 14 พฤศจิกายน 2551. และกระทรวงพลังงาน

อาเซียนมีศักยภาพในการผลิตสูงมาก โดยทุกฝ่ายเห็นพ้องร่วมกัน (ตามการเสนอของไทย) ที่จะผลักดันให้ภูมิภาคอาเซียนเป็นศูนย์กลางการผลิตและการค้าเชื้อเพลิงชีวภาพ ในทวีปเอเชียในอนาคตอีกด้วย อีกทั้งที่ประชุมยังได้ให้ความสำคัญกับพลังงานทางเลือกในอนาคต เช่น พลังงานนิวเคลียร์ โดยให้มีการจัดตั้งคณะทำงาน Nuclear Energy Safety-Subsector Network (NES-SSN) ขึ้นเพื่อเป็นคณะผู้ชำนาญการในการศึกษาการนำเทคโนโลยีพลังงานนิวเคลียร์มาใช้ในการผลิตไฟฟ้าอย่างปลอดภัย มีประสิทธิภาพและสามารถช่วยลดผลกระทบต่อภาวะโลกร้อนได้อีกด้วย

นอกจากนั้น ที่ประชุมฯ ยังได้รับรองเบื้องต้นในร่างแก้ไขความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงด้านปิโตรเลียม (ASEAN Petroleum Security Agreement – APSA) โดยคาดว่าจะนำเสนอให้มีการลงนามร่วมกันในระหว่างการประชุมสุดยอดผู้นำประเทศอาเซียนหรือ ASEAN Summit ครั้งที่ 14 ณ กรุงเทพมหานคร ซึ่งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ ระหว่างวันที่ 15-18 ธันวาคม 2551 (อนึ่ง การปรับแก้ไขร่างความตกลง APSA ดังกล่าว ได้มี 5 ประเทศที่ได้ให้การรับรองภายในเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ส่วนอีก 5 ประเทศ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม มาเลเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ยังอยู่ระหว่างการนำเสนอเพื่อพิจารณารับรองอย่างเป็นทางการอันเป็นการภายในของแต่ละประเทศ)

รวมทั้งที่ประชุมฯ ยังได้รับทราบการที่ประเทศไทยได้รับเลือกให้เป็นประธานคณะกรรมการยกร่างแผนปฏิบัติการพลังงานของอาเซียน หรือ ASEAN Plan of Action for Energy Cooperation (APAEC) สำหรับปี ค.ศ.2010-2015 ต่อจากแผนปฏิบัติการเดิมที่กำลังจะหมดวาระลงในปี พ.ศ. 2552 (2009) นี้ โดยแผนปฏิบัติการพลังงานดังกล่าวจะยึดโยงและสนับสนุนแนวทาง “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” หรือ “ASEAN Economic Community 2015” โดยที่ประชุมฯ ได้ร่วมกำหนดแนวทางการยกร่างแผนฯ โดยมุ่งเน้นการสร้างสมดุลให้เกิดขึ้นกับการพัฒนาเศรษฐกิจของอาเซียน ทั้งด้านการพัฒนาและเชื่อมโยงแหล่งพลังงานควบคู่กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและลดผลกระทบต่อภาวะโลกร้อน

ทั้งนี้ ความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียม (ASEAN Petroleum Security Agreement: APSA) มีความเป็นมา ประเด็นสำคัญ และสถานะล่าสุดในการดำเนินงานเกี่ยวกับ APSA และมาตรการการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉิน (Coordinated Emergency Response Measures: CERM) ดังต่อไปนี้

1. ความเป็นมา

จากการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2529 ณ กรุงมะนิลา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ที่ประชุมดังกล่าวได้มีการหารือเกี่ยวกับการเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงานในประเทศสมาชิกอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมมือกันพัฒนาและใช้พลังงานในกลุ่มประเทศอาเซียน ตลอดจนการถือฤกษ์สนับสนุนระหว่างประเทศในภูมิภาคเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ด้านพลังงาน ดังนั้น

กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนจึงได้จัดให้มีการตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียม (ASEAN Petroleum Security Agreement : APSA) ซึ่งลงนามไว้เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2529 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2530 ซึ่งกำหนดรายละเอียดของความร่วมมือดังกล่าว แต่ความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียมฉบับดังกล่าว ไม่เคยถูกนำมาใช้จริงในทางปฏิบัติ จากนั้นที่ประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านพลังงาน (ASEAN Ministers on Energy Meeting: AMEM) ครั้งที่ 17 เดือนกรกฎาคม 2542 ที่กรุงเทพฯ ที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้คณะมนตรีอาเซียนว่าด้วยปิโตรเลียม (ASEAN Council on Petroleum : ASCOPE) เข้ามาพิจารณาดำเนินการแก้ไขปรับปรุงสาระและวิธีปฏิบัติ ASPA โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป และให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

ASCOPE ได้ดำเนินการและนำเสนอกรอบหลักที่ได้ดำเนินการแก้ไขต่อที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านพลังงาน (Senior Officials Energy Meeting: SOME) และที่ประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านพลังงาน (AMEM) ครั้งที่ 20 เมื่อวันที่ 2 – 5 กรกฎาคม 2545 ที่บาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ที่ประชุม AMEM ได้มอบหมายให้ ASCOPE ไปดำเนินการจัดทำในรูปแบบกฎหมาย (Legal Form) จากนั้น ASCOPE ได้นำเสนอในการประชุมรัฐมนตรีด้านพลังงาน (AMEM) ครั้งที่ 21 เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2546 ที่ลังกาวี ประเทศมาเลเซีย ซึ่ง APSA ฉบับดังกล่าวยังมีบางประเทศที่ไม่เห็นด้วย จึงไม่สามารถลงนามได้ จนกระทั่งการประชุมรัฐมนตรีด้านพลังงาน (AMEM) ครั้งที่ 25 เมื่อวันที่ 22 – 24 สิงหาคม 2550 ณ ประเทศสิงคโปร์ ประเทศไทยได้ขอให้มีการปรับแก้ข้อตกลง โดยบันทึกไว้ในรายงานการประชุม และที่ประชุมมอบหมายให้ ASCOPE ไปดำเนินการหรือเพิ่มเติมตามข้อเสนอของประเทศไทย จากนั้น ASCOPE ได้จัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจขึ้น (ASPA Task Force) และได้จัดให้มีการประชุมขึ้นในระหว่างวันที่ 28 – 29 ตุลาคม 2550 ณ ประเทศมาเลเซีย โดยแก้ไขตามประเด็นที่ประเทศไทยเสนอ 4 ประเด็นดังนี้

- ในกรณีที่ภูมิภาคอาเซียนทั้งหมดเกิดภาวะวิกฤตด้านพลังงาน APSA จะมีผลบังคับใช้อย่างไร
- แก่นิยามของ “การเกิดวิกฤต เมื่อเกิดภาวะการขาดแคลนพลังงาน” จาก 20% เป็น 10% ของความต้องการพลังงานในประเทศในภาวะปกติ
- ควรให้มีนิยามของความร่วมมือที่ชัดเจนและผูกมัดมากขึ้น
- การเก็บน้ำมันสำรองร่วมกัน (Joint Oil Stockpiling)

2. การดำเนินงานที่ผ่านมา

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นผู้แทนของไทยในคณะทำงานเฉพาะกิจ (ASPA Task Force) ภายใต้คณะมนตรีอาเซียนว่าด้วยปิโตรเลียม (ASCOPE) ซึ่งมีเลขาธิการคณะมนตรีอาเซียนว่าด้วยปิโตรเลียม (ASCOPE Secretary in Charge) เป็นผู้ประสานงานและรับผิดชอบการแก้ไขความตกลง APSA

ได้รายงานว่า APSA Taskforce ได้ประชุมเพื่อแก้ไขปรับปรุงประเด็นต่างๆ ของความตกลง APSA เมื่อวันที่ 29-30 ตุลาคม 2550 ณ ประเทศมาเลเซีย โดยได้รับข้อเสนอของไทยไปพิจารณาคำวินิจฉัยแล้ว ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญของความตกลง APSA ได้ดังนี้

หัวข้อ	APSA ฉบับเดิม	APSA ฉบับที่แก้ไขใหม่
- ในกรณีที่ภูมิภาคอาเซียนทั้งหมดเกิดภาวะวิกฤตด้านพลังงาน APSA จะมีผลบังคับใช้อย่างไร	ไม่ได้ระบุ	ให้เลขาธิการคณะมนตรีอาเซียนว่าด้วยปิโตรเลียมเป็นผู้ประสานงานเพื่อกำหนดมาตรการในการบริหารจัดการ
- ขอให้แก้ไขนิยามของ “การเกิดวิกฤต เมื่อเกิดการขาดแคลนพลังงาน” จาก 20% เป็น 10% ของความต้องการพลังงานในประเทศในภาวะปกติ	กำหนด 20% ของความต้องการภายในประเทศในภาวะวิกฤต โดย 10% แรกให้ช่วยเหลือตัวเองและ 10 % ที่เหลือ เป็นความช่วยเหลือจากประเทศสมาชิก	กำหนดให้เป็น 10% ของความต้องการภายในประเทศในภาวะปกติ และให้แก้ไขระยะเวลาการตอบสนองเมื่อได้รับการร้องขอจาก 72 ชั่วโมง เป็น 48 ชั่วโมง
- ควรให้มีนิยามของความร่วมมือที่ชัดเจนและผูกมัดมากขึ้น	เป็นไปตามความสมัครใจบนพื้นฐานของธุรกิจ	เป็นไปตามความสมัครใจบนพื้นฐานของธุรกิจและด้วยความพยายามอย่างเต็มความสามารถ
- แนวทางการเก็บน้ำมันสำรองร่วมกัน (Joint Oil Stockpiling)	ไม่ได้ระบุ	สามารถทำได้โดยประเทศสมาชิกที่มีความพร้อมและเต็มใจที่จะผูกมัดและให้ความช่วยเหลือระหว่างกันเอง

ทั้งนี้ หลักการของ APSA ที่แก้ไขใหม่ตามตารางข้างต้นใช้แทน/ยกเลิก APSA ฉบับเดิมที่ลงนามไว้ที่กรุงมะนิลา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2529 และตามขั้นตอนในข้อ 7 ของ APSA จะต้องมีการให้สัตยาบันต่อร่างความตกลงฯ นี้ ภายหลังจากลงนามโดยรัฐมนตรีด้วย

ต่อมากระทรวงพลังงาน (พ.น.). ได้ขอความอนุเคราะห์จากกระทรวงการต่างประเทศในการพิจารณาเพิ่มเติมด้วยว่า ร่างความตกลง APSA ดังกล่าวจะเข้าข่ายเป็นหนังสือสัญญากับต่างประเทศที่จะต้องขอรับความเห็นชอบจากรัฐสภาด้วยหรือไม่ กระทรวงการต่างประเทศ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

ได้แจ้งให้ พน. ได้ทราบว่า หาก พน. สามารถปฏิบัติพันธกรณีที่ระบุไว้ใน APSA และ CERM ได้ตามพระราชบัญญัติที่รักษาการอยู่ได้โดยครบถ้วนภายใต้งบประมาณที่ได้กำหนดไว้ โดยไม่ต้องออกหรือแก้ไขพระราชบัญญัติอีก พน. ก็สามารถลงนามได้หลังจากที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว โดยไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา ก่อน ตามมาตรา 190 วรรค 2 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และเสนอแนะให้มีการเปลี่ยนแปลงถ้อยคำเพียงเล็กน้อยในความตกลงฯ ดังกล่าว

หลังจากนั้น กระทรวงพลังงานได้มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2551 เพื่อขอความเห็นชอบในการลงนามในความตกลงดังกล่าว และต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2551 เห็นชอบและอนุมัติการลงนามร่างความตกลง APSA ในระหว่างการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านพลังงาน ครั้งที่ 26 และการประชุมอื่นที่เกี่ยวข้อง (26th ASEAN Ministers on Energy Meeting: 26th AMEM and its associated meetings) ในระหว่างวันที่ 4-8 สิงหาคม 2551 ณ กรุงเทพมหานคร มีประเทศสมาชิกอาเซียนเพียง 5 ประเทศเท่านั้น ที่สามารถให้ความเห็นชอบโดยผ่านกระบวนการอนุมัติภายในประเทศได้ทัน ประกอบด้วย ไทย สหภาพพม่า สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และราชอาณาจักรกัมพูชา ทำให้ที่ประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านพลังงาน ยังไม่สามารถลงนามในความตกลง APSA ในช่วงเวลาดังกล่าวได้ ซึ่งที่ประชุม 26th AMEM ได้มีมติเห็นชอบให้มีการลงนามในความตกลง APSA ในช่วงการประชุม 14th ASEAN Summit ณ กรุงเทพมหานคร ในเดือนธันวาคม 2551

อนึ่ง สาธารณรัฐสิงคโปร์ และรัฐบรูไนดารุสซาลามได้เสนอขอปรับแก้ถ้อยคำเล็กน้อยก่อนเสนอรัฐบาลของตนพิจารณาในร่างความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียม (ASEAN Petroleum Security Agreement หรือ APSA) ในส่วนของข้อ 6 ที่ว่าด้วยเรื่อง “Settlement of Disputes” ทั้งนี้ที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านพลังงานได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าการปรับแก้ถ้อยคำตามที่สิงคโปร์และบรูไนเสนอดังกล่าวเป็นการแก้ไขถ้อยคำเพียงเล็กน้อยที่ไม่กระทบต่อสาระสำคัญของ APSA และ CERM จึงเห็นชอบให้นำเสนอรัฐมนตรีอาเซียนด้านพลังงานในการลงนามต่อไปได้

ทั้งนี้ รายละเอียดของการปรับแก้ไขร่าง APSA โดยประเทศสิงคโปร์และบรูไน ในถ้อยคำตามข้อ 6 ว่าด้วยเรื่อง “Settlement of Disputes” นั้น มีการปรับแก้ดังนี้

ร่าง APSA ที่กรม.เห็นชอบ	ร่าง APSA ที่ปรับแก้ไขใหม่
6.1 Any differences between the ASEAN Member States concerning the interpretation or application of this Agreement or any arrangements arising therefrom shall, as far as possible, be settled amicably between the Parties.	6.1 Any differences between the ASEAN Member States concerning the interpretation or application of this Agreement or any arrangements arising therefrom shall, as far as possible, be settled amicably between those ASEAN Member States.
6.2 In case the consultation fails to settle the dispute, the matter shall be settled in accordance with the ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism signed in Vientiane Lao PDR on 29th November 2004.	6.2 In case the consultation referred to in Article 6.1 fails to settle the dispute within a period of 30 days or a period agreed between those ASEAN Member States, the matter shall be settled in accordance with the ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism signed in Vientiane Lao PDR on 29th November 2004.

ต่อมา สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน (สป.พน.) ได้มีหนังสือหรือ กระทรวงการต่างประเทศ กรมสนธิสัญญาและกฎหมายในเรื่องการปรับแก้ถ้อยคำตามข้อ 6 ดังกล่าว และได้รับแจ้งจากกระทรวงการต่างประเทศว่า ไม่มีข้อขัดข้องในร่างความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียม (ASEAN Petroleum Security Agreement: APSA) ในส่วนของข้อ 6 ตามตารางข้างต้น ที่ว่าด้วยเรื่อง "Settlement of Disputes" ซึ่งเป็นการปรับปรุงถ้อยคำเพียงเล็กน้อยตามข้อเสนอของประเทศสมาชิกอาเซียน (สิงคโปร์ และบรูไน) ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยไม่กระทบต่อสาระสำคัญของร่างความตกลง APSA ตามที่คณะรัฐมนตรีได้เคยให้ความเห็นชอบไว้แล้ว

3. การดำเนินการขั้นต่อไป

ในการนี้กระทรวงพลังงาน(พน.) ได้ประสานงานกับสำนักงานเลขาธิการอาเซียน ตลอดจนกระทรวงการต่างประเทศ (กรมอาเซียน) เพื่อเตรียมการจัดช่วงวันและเวลาที่เหมาะสมสำหรับการลงนามในร่างความตกลงดังกล่าวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยร่าง APSA สามารถลงนามโดยรัฐมนตรีอาเซียนด้านพลังงาน หรือหากรัฐมนตรีอาเซียนด้านพลังงานไม่สามารถเดินทางมาลงนามได้ ก็สามารถมอบหมายให้

LI RT

รัฐมนตรีอาเซียนด้านต่างประเทศลงนามแทนได้เช่นกัน ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 14 (The 14th ASEAN SUMMIT) ระหว่างวันที่ 14-18 ธันวาคม 2551

4. สถานะปัจจุบัน

เนื่องจากสถานการณ์ด้านการเมืองของประเทศเปลี่ยนแปลงไป และเพื่อให้การดำเนินการลงนามเอกสารความตกลงเป็นไปด้วยความรอบคอบ กระทรวงพลังงานพิจารณาแล้ว จึงได้มีหนังสือหารือกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ ในการพิจารณาเพิ่มเติมว่าร่างความตกลง APSA ดังกล่าวจะเข้าข่ายเป็นหนังสือสัญญากับต่างประเทศที่จะต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภาตามมาตรา 190 วรรค 2 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ด้วยหรือไม่ และได้รับแจ้งจากกระทรวงการต่างประเทศว่า ร่างความตกลง APSA มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการออกมาตรการเพื่อป้องกันภาวะฉุกเฉินด้านความมั่นคงทางปิโตรเลียม ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ 6-7/2551 เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2551 เกี่ยวกับคำแถลงการณ์ร่วมไทย-กัมพูชา ฉบับลงวันที่ 18 มิถุนายน 2551 และมติคณะรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน ครั้งที่ 40 และการประชุมอื่นที่เกี่ยวข้อง จึงมีความเห็นว่าร่าง APSA และร่าง CERM น่าจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้าการลงทุนอย่างมีนัยสำคัญ จึงต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนดำเนินการให้มีผลผูกพัน

5. สาระสำคัญของ APSA

วัตถุประสงค์

เน้นการช่วยเหลือกันในภาวะวิกฤตระหว่างประเทศสมาชิกเมื่อเกิดภาวะขาดแคลนน้ำมันดิบและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

คำจำกัดความ

ประเทศสมาชิกในอาเซียนที่ประสบปัญหา (ASEAN Member Country in Distress)

หมายถึงประเทศที่เป็นสมาชิกในอาเซียนที่ประสบปัญหาหรือเข้าสู่ภาวะวิกฤต โดยแจ้งปัญหาให้กับเลขาธิการ ASCOPE (ASCOPE Secretary In Charge)

มาตรการการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉิน (Coordinated Emergency Response Measures: CERM)

หมายถึงการกำหนดกรอบมาตรการการให้ความช่วยเหลือตามปัญหาที่เกิดขึ้นโดยประเทศสมาชิกผู้ให้ความช่วยเหลือจะช่วยเหลือสมาชิกที่มีปัญหา 10% ของระดับความต้องการในภาวะปกติ โดยคิดกำหนดราคาตามราคาตลาดและมีระยะเวลาและเงื่อนไขการจ่ายเงินตามที่ตกลงไว้ตามหลักการธุรกิจ

LIRT

ภาวะวิกฤติ (Critical Shortage)

หมายถึงประเทศสมาชิกที่เกิดภาวะขาดแคลนน้ำมันดิบและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมอย่างน้อย 10% และประสบปัญหาการจัดหาน้ำมันหรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมได้ต่ำกว่า 90% ของปริมาณความต้องการภายในประเทศในภาวะปกติ หรือเกิดเนื่องจากการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ (แผ่นดินไหว) อุบัติภัย (เกิดการระเบิดของโรงกลั่นหรือคลังน้ำมัน) เกิดภาวะสงคราม ภาวะน้ำมันโลกขาดตลาด

ภาวะฉุกเฉิน (Emergency Situation)

หมายถึงประเทศสมาชิกประสบปัญหาขาดแคลนปิโตรเลียม (น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ หรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม) เนื่องจากเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ (แผ่นดินไหว) อุบัติภัย (เกิดการระเบิดของโรงกลั่นหรือคลังน้ำมัน) การจลาจล หรือสงคราม

ความต้องการภายในประเทศในภาวะปกติ (Normal Domestic Requirement) หมายถึงความต้องการเฉลี่ยต่อวันย้อนหลังไป 12 เดือนก่อนเกิดภาวะฉุกเฉิน

แนวทางหรือมาตรการเพื่อเข้าสู่ภาวะปกติ (Strategic Options to Enhance Petroleum Security) ประเทศที่ประสบปัญหาจะต้องช่วยเหลือตนเองก่อนด้วยมาตรการต่อไปนี้

มาตรการระยะสั้น (Short-Term Measures)

1. การตอบสนองในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Response)

- ❖ การลดปริมาณการใช้ น้ำมันดิบและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมลงจากภาวะปกติ (Demand Restraint)
- ❖ การปรับเปลี่ยนประเภทการใช้ผลิตภัณฑ์อื่นทดแทน (Fuel Switching)
- ❖ การควบคุมการผลิตไม่ให้เกิดภาวะผิดปกติ (Surge Production)
- ❖ การแลกเปลี่ยนข้อมูลและการค้าอิเล็กทรอนิกส์ (Information Sharing/E-Trading)

2. มาตรการการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉิน (Coordinated Emergency Response Measures: CERM)

มาตรการระยะกลางและระยะยาว (Medium and Long-Term Measures)

1. ความร่วมมือทางด้านพลังงานของกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN Energy Cooperation) เช่น APG, TAGP, Regional Energy Policy and Planning (REPP), Coal, Renewable Energy, Energy Efficiency and Conservation
2. การสำรวจหาแหล่งพลังงานทางด้านปิโตรเลียมแหล่งใหม่ (Exploring for New Petroleum Resources)
3. การปรับเปลี่ยนและพัฒนาพลังงานทางเลือกใหม่ทางด้านพลังงาน (Energy Diversification and Improvement of Energy Efficiency)

4. การค้นหาแหล่งผลิตแหล่งใหม่ (Diversification of Energy Supply Sources)
5. การเปิดเสรีในตลาดน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ (Oil and Gas Market Liberalization)
6. การเก็บสำรองน้ำมัน (Oil Stockpile)

กรอบการให้ความช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน (Institutional Framework for CERM)

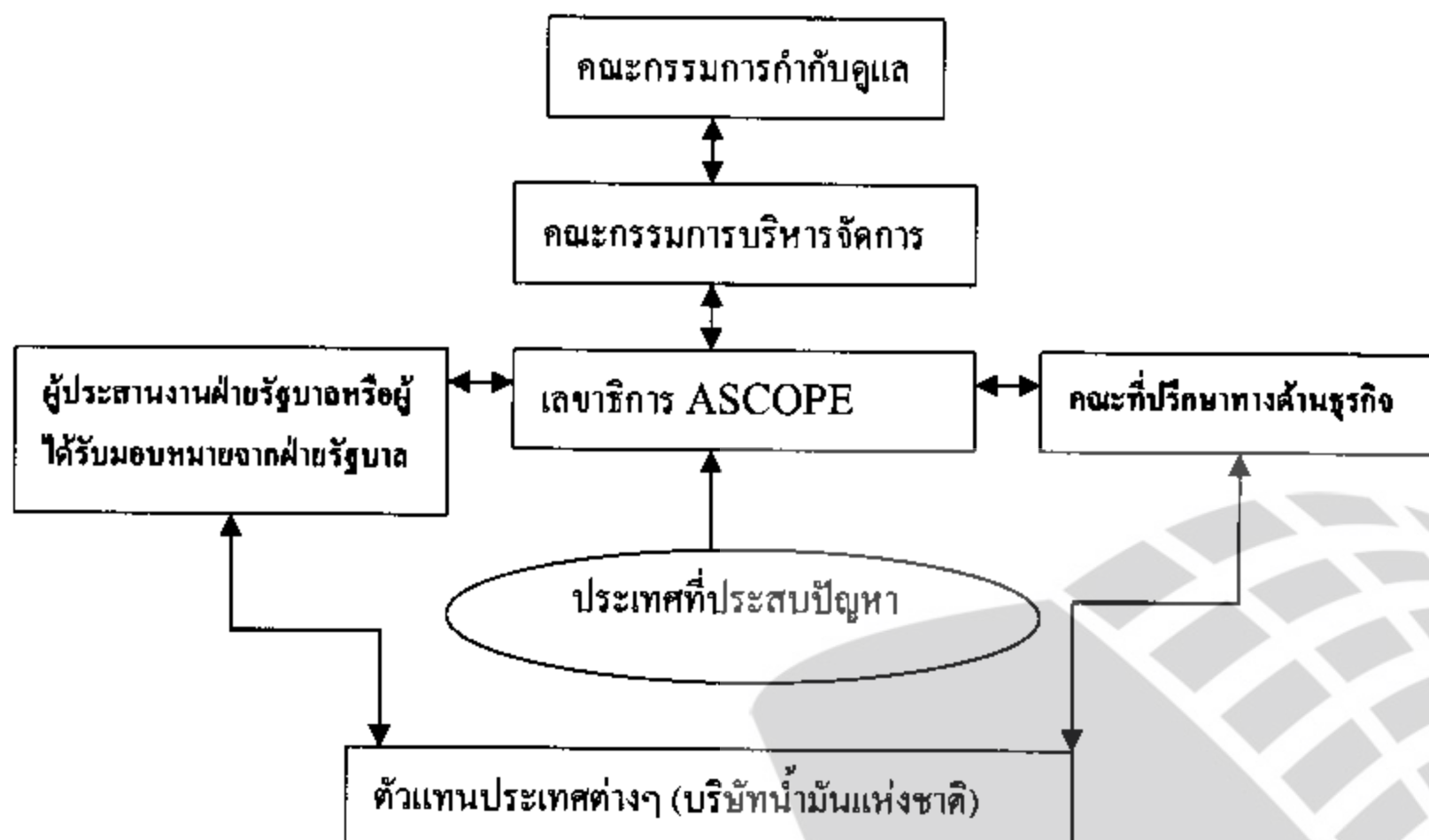
กำหนดให้เลขาธิการ ASCOPE (ASCOPE Secretariat) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประสานการให้ความช่วยเหลือเมื่อประเทศสมาชิกประสบภาวะฉุกเฉิน

วัตถุประสงค์ของ CERM

- ❖ เพื่ออำนวยความสะดวกในการ activate หรือ deactivate มาตรการฉุกเฉินเพื่อช่วยเหลือประเทศสมาชิกอาเซียนที่ประสบภาวะขาดแคลนปิโตรเลียมกะทันหัน
- ❖ เสริมสร้างความร่วมมือที่ใกล้ชิดระหว่างประเทศสมาชิก ASCOPE และอุตสาหกรรมน้ำมัน

องค์กรบริหารจัดการ CERM (CERM Management Organization)

แผนภูมิต่อไปนี้แสดงถึงองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเมื่อเข้าสู่ภาวะฉุกเฉิน รวมถึงความสัมพันธ์ของหน้าที่ระหว่างองค์กร

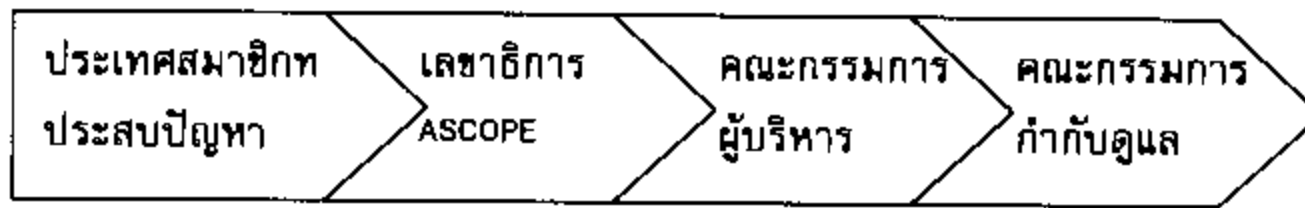

LIIRT

หน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรดำเนินการต่างๆ ดังที่แสดงอยู่ในแผนภูมิ มีดังนี้

<p>คณะกรรมการกำกับดูแล (Governing Board)</p>	<p>เป็นผู้กำหนดนโยบายหลัก (Main Policy Making Body) ประกอบด้วย รัฐมนตรี หนึ่งคน หรือมากกว่า หรือผู้แทนที่ได้รับการมอบหมาย หน้าที่จากแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน</p> <p>ในกรณีที่ได้รับรายงานจากประเทศสมาชิกอาเซียนที่ประสบปัญหา จากภาวะวิกฤตขาดแคลน คณะกรรมการกำกับดูแล (Governing Board) จะประชุมกันทันทีเพื่อพิจารณาว่าควรจะดำเนินการอย่างไร</p>
<p>คณะผู้บริหารจัดการ (Management Committee)</p>	<p>ประกอบด้วย Senior Representatives หนึ่งคนหรือมากกว่าของรัฐบาล ของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนทำหน้าที่ต่างๆตามที่คณะกรรมการ กำกับดูแล (Governing Board) มอบหมายตรวจสอบและให้ ข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการกำกับดูแล (Governing Board) ในเรื่อง ต่างๆ ที่เกี่ยวกับ CERM</p>
<p>เลขาธิการ ASCOPE (ASCOPE Secretary In Charge)</p>	<p>รับผิดชอบรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และประสานกับองค์กรดำเนินการ อื่นๆ และประสาน/ติดตามดูแลการปฏิบัติการของ CERM ดำเนินขั้นตอนต่างๆ ที่จำเป็นเพื่อเริ่มปฏิบัติการ CERM</p>
<p>ผู้ประสานงานภาครัฐบาล (Coordinating Agencies)</p>	<p>ผู้ประสานงานรัฐบาล จะเป็นหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบด้านพลังงาน หรือตามที่ได้รับการมอบหมายโดยรัฐบาล</p> <p>โครงสร้างของ Coordinating Agency ของแต่ละประเทศสมาชิกจะ แตกต่างกันไป ทั้งนี้ เป็นการสะท้อนถึงโครงสร้างการจัดหาน้ำมันและ โครงสร้างทางการเมืองที่แตกต่างกัน และอาจจะมีบุคลากรของ อุตสาหกรรมน้ำมันเข้ามามีบทบาทมากน้อยต่างกัน</p> <p>Coordinating Agency ของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนจะทำงาน ประสานกับเลขาธิการ ASCOPE (ASCOPE Secretariat) และ Executing Agencies เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน</p>
<p>คณะที่ปรึกษาทางด้านธุรกิจ (Industry Advisory Group: IAG)</p>	<p>Industry Advisory Group จะประกอบด้วย Senior Members ของ บริษัทน้ำมันของแต่ละประเทศสมาชิก ซึ่งต้องพร้อมให้คำหารือในการ แก้ไขปัญหาสถานการณ์วิกฤต</p> <p>Industry Advisory Group จะให้คำแนะนำเกี่ยวกับประสบการณ์การ ดำเนินการตามมาตรการฉุกเฉินที่ใช้ได้ผล</p>
<p>ตัวแทนประเทศต่างๆ (Executing Agencies)</p>	<p>Executing Agencies คือบริษัทน้ำมันที่เข้าร่วมในการปฏิบัติการ CERM</p>

รูปแบบและแนวทางปฏิบัติ (Procedures and Operations)

แนวทางการปฏิบัติ

30วันที่มีการขาดแคลน	72 ชั่วโมงให้รายงาน ต่อเลขาธิการ ASCOPE	72 ชั่วโมงให้ คณะกรรมการ ผู้บริหารเรียก ประชุมและอีก 48 ชั่วโมงให้ รายงานต่อคณะ กรรมการกำกับดูแล	48 ชั่วโมงให้คณะกรรมการ กำกับดูแลเรียกประชุมและอีก 48 ชั่วโมงให้พิจารณาและ ตัดสินใจ
แนวทางการยกเลิก	48 ชั่วโมงให้รายงาน ต่อเลขาธิการ ASCOPE	72 ชั่วโมงให้ คณะกรรมการ ผู้บริหารเรียก ประชุมและอีก 48 ชั่วโมงให้ รายงานต่อคณะ กรรมการกำกับดูแล	48 ชั่วโมงให้คณะกรรมการ กำกับดูแลเรียกประชุมเพื่อ พิจารณาและตัดสินใจ

Executing Agency ของประเทศไทยคือ ปตท. (ตามมติ กรม. เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2531)

กลไกที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ (Trigger Mechanism)

กลไกที่จะนำไปสู่การเริ่มปฏิบัติการ CERM (Trigger Mechanism) ประกอบด้วย

1. การพิจารณาก่อนเริ่มปฏิบัติการ CERM (Trigger Calculation)

หลังจากประเทศสมาชิกอาเซียนประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำมันดิบและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมลดลงเกินกว่าร้อยละสิบ (10%) ของระดับความต้องการภายในประเทศตามภาวะปกติเป็นเวลาต่อเนื่องกันอย่างน้อย 30 วัน และได้ใช้มาตรการระยะสั้นต่างๆ เป็นที่เรียบร้อย แต่ยังคงปัญหาอยู่ดังนั้นประเทศสมาชิกที่ประสบปัญหาสามารถร้องขอไปยังเลขาธิการ ASCOPE (ASCOPE Secretary In Charge) เพื่อให้เริ่มดำเนินการช่วยเหลือภายใต้กลไก CERM

LIART

2. การตรวจสอบ (The Finding)

เมื่อใดก็ตามที่ Trigger Calculation แสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ฉุกเฉินที่ประเทศสมาชิกอาเซียนประสบบอยู่เลขาธิการ ASCOPE (ASCOPE Secretary In Charge) จะต้องตรวจสอบสถานการณ์ดังกล่าวและรายงานไปยัง Governing Board ผ่าน Management Committee เพื่อพิจารณาอนุมัติการเริ่มปฏิบัติการ CERM

3. การปฏิบัติการ (The Execution)

เมื่อคณะกรรมการกำกับดูแล (Governing Board) เห็นชอบในหลักการแล้ว เลขาธิการ ASCOPE (ASCOPE Secretary In Charge) จะแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการกำกับดูแล (Governing Board) ให้ผู้ประสานงาน (Coordinating Agency) ของแต่ละประเทศสมาชิกทราบ และนัดประชุมประเทศสมาชิกขอความช่วยเหลือเป็นการด่วน

4. ข้อกำหนดและเงื่อนไขของการให้ความช่วยเหลือ (Terms and Conditions of Assistance)

การช่วยเหลือของประเทศสมาชิกจะเป็นไปตามความสมัครใจขึ้นอยู่กับความต้องการใช้ภายในประเทศ ข้อผูกพันตามสัญญา ความสามารถ และแหล่งทรัพยากรที่มีอยู่ของสมาชิกอาเซียน โดยประเทศสมาชิกจะพยายามจัดหาน้ำมันดิบและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมให้แก่ประเทศสมาชิกอาเซียนที่ประสบปัญหา ในปริมาณรวมกันแล้วเท่ากับร้อยละสิบ (10%) ของระดับความต้องการภายในประเทศตามปกติของประเทศสมาชิกอาเซียนที่ประสบปัญหา ทั้งนี้การให้ความช่วยเหลือจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความสมัครใจและการตกลงเชิงธุรกิจ ตามข้อกำหนดและเงื่อนไขที่จะได้มีการเจรจาตกลงกันระหว่างฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยจิตและวิญญาณแห่งความช่วยเหลือซึ่งจะไม่มี การฉวยโอกาสเอาเปรียบประเทศสมาชิกที่ประสบปัญหา

5. การติดตามดูแล (Monitoring)

หลังจากเริ่มปฏิบัติการ CERM แล้วเลขาธิการ ASCOPE (ASCOPE Secretary In Charge) จะติดตามดูแลสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินว่าสถานการณ์ฉุกเฉินนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ การติดตามดูแลนี้จะช่วยให้เลขาธิการ ASCOPE (ASCOPE Secretary In Charge) พิจารณาได้ว่าสมควรทำการตรวจสอบเพื่อยกเลิกปฏิบัติการ CERM (deactivation finding) หรือไม่อย่างไร หากเหตุการณ์เข้าสู่ภาวะปกติหรือได้รับการช่วยเหลือเป็นที่เรียบร้อยแล้วจะต้องประกาศการยกเลิกปฏิบัติการ CERM ภายใน 48 ชั่วโมง

สรุปความร่วมมือด้านพลังงานของประเทศไทยในอาเซียน*

Thailand's Energy Cooperation in ASEAN

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

Association of Southeast Asian Nations, ASEAN

1. ข้อมูลทั่วไป

อาเซียน ก่อตั้งขึ้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2510 ที่กรุงเทพฯ โดยประเทศสมาชิกเริ่มแรก 5 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ต่อมาเมื่อ 8 มกราคม 2527 บรูไนได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก ลำดับที่ 6 และเมื่อ 28 กรกฎาคม 2538 เวียดนามได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกลำดับที่ 7 ลาวและพม่า เข้าร่วมเมื่อ 23 กรกฎาคม 1997 และกัมพูชาเป็นประเทศสุดท้าย เข้าร่วมเมื่อ 30 เมษายน 1999

ปัจจุบันกลุ่มอาเซียน ประกอบด้วยสมาชิก 10 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ บรูไน คาซซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม มีประชากร รวมกันประมาณ 500 ล้านคน หรือคิดเป็น 1 ใน 10 ของประชากรโลก มีพื้นที่รวมกัน 4.5 ล้านตารางกิโลเมตร มีผลิตภัณฑ์มวลรวม US\$737 พันล้าน และมีการค้าระหว่างกัน US\$ 720 พันล้าน มีสำนักงานเลขาธิการอาเซียน (ASEAN Secretariat) ตั้งอยู่ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

เมื่อแรกตั้งอาเซียน ในปี 2505 นั้น อาเซียนมีจุดมุ่งหมาย เพื่อเสริมสร้างเสถียรภาพความมั่นคง ด้านการเมือง และความสงบสุขแก่ภูมิภาคเป็นสำคัญ ภายหลังสิ้นสุดยุคสงครามเย็น อาเซียนได้มีการปรับตัว ขนานใหญ่ โดยหันมามุ่งเน้นเรื่องเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน เพื่อร่วมกันพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจ และการค้าของภูมิภาค อีกทั้งยังเป็นการสร้างอำนาจต่อรอง กับภูมิภาคอื่น

องค์การตัดสินใจสูงสุดของอาเซียน คือ การประชุมหัวหน้ารัฐบาลอาเซียน (Meeting of the ASEAN Heads of State and Government) โดยจะมีการประชุมอาเซียนซัมมิทนี้ทุกปี และจะมีการประชุม ระดับรัฐมนตรีอาเซียน (ASEAN Ministerial Meeting - Foreign Ministers) เป็นประจำทุกปี ในส่วน รัฐมนตรีด้านอื่นๆ จะมีการประชุมทุกปีเช่นกัน ได้แก่ เกษตรและป่าไม้, เศรษฐกิจ, พลังงาน, สิ่งแวดล้อม, คลัง, ข่าวดสาร, การลงทุน, แรงงาน, กฎหมาย, หมอกควันในภูมิภาค, พัฒนาชนบทและบรรเทาความยากจน, วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, สวัสดิการสังคม, อาชญากรรมข้ามชาติ, ท่องเที่ยว, เยาวชน, AIA Council และ the AFTA Council ทั้งนี้มีการจัดตั้งคณะกรรมการระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส (committees of senior officials) 29 คณะ และคณะทำงานด้านเทคนิค (technical working groups) 122 คณะ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน ของการประชุมรัฐมนตรีดังกล่าว

*ที่มา : กลุ่มภารกิจต่างประเทศ, สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน.ออนไลน์ (เข้าถึงได้จาก) :

<http://www.eppo.go.th/inter/asean/ASEAN-Brief.html> สืบค้น ณ วันที่ 14 พฤศจิกายน 2551.

อาเซียนยังได้จัดตั้งคณะกรรมการ เพื่อประสานงานความร่วมมือกับภายนอกอาเซียน จำนวน 2 คณะ ประกอบด้วยเอกอัครราชทูต ในกรุงบรัสเซลส์ ลอนดอน ปารีส วอชิงตันดีซี โตเกียว แคนเบอร์รา ออตตาวา เวลลิงตัน เจนีวา โซล นิวเดลี นิวยอร์ก ปักกิ่ง มอสโก และอิสลามาบัด

เลขาธิการอาเซียน ได้รับการแต่งตั้ง โดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถและตำแหน่ง โดยมีระยะเวลาดำรงตำแหน่งห้าปี โดยมีหน้าที่ริเริ่ม ให้คำปรึกษา ประสานงาน และดำเนินการกิจกรรมของอาเซียน ต่างๆ เจ้าหน้าที่ทางวิชาการในสำนักงานเลขาธิการอาเซียน คัดเลือกด้วยการเปิดรับสมัคร แข่งขันในระดับภูมิภาค

อาเซียนมีองค์กรเฉพาะด้านหลายองค์กร เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในระหว่างรัฐบาลในหลายด้าน ได้แก่ : ASEAN University Network, ASEAN-EC Management Centre, ASEAN Centre for Energy, ASEAN Agricultural Development Planning Centre, ASEAN Earthquake Information Centre, ASEAN Poultry Research and Training Centre, ASEAN Regional Centre for Biodiversity Conservation, ASEAN Rural Youth Development Centre, ASEAN Specialized Meteorological Center, ASEAN Tourism Information Centre, และ ASEAN Timber Technology Centre.

นอกจากนี้ อาเซียนยังมีการส่งเสริมความร่วมมือ กับองค์กรต่างๆ ที่มีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ เกี่ยวเนื่องกัน ได้แก่ : ASEAN-Chambers of Commerce and Industry, ASEAN Business Forum, ASEAN Tourism Association, ASEAN Council on Petroleum, ASEAN Ports Association, ASEAN Vegetable Oils Club, และ ASEAN-Institutes for Strategic and International Studies. Furthermore และยังมีองค์กรเอกชน (NGO) อีก 53 องค์กร ซึ่งมีกิจกรรมร่วมกันอย่างเป็นทางการกับอาเซียน

โดยปกติแล้ว ในการประชุมอย่างเป็นทางการของ ASEAN จะดำเนินการตามพิธีปฏิบัติของอาเซียน (ASEAN Protocol) โดยประเทศเจ้าภาพ จะต้องให้การต้อนรับ และรับรองผู้แทนของประเทศอาคันตุกะ อย่างสมเกียรติที่สุด ในการประชุมทุกครั้ง จะเรียงลำดับที่นั่งตามตัวอักษรในภาษาอังกฤษ ซึ่งไทยจะนั่งอยู่ระหว่างสิงคโปร์ และเวียดนาม

2. วัตถุประสงค์หลักของอาเซียน

อาเซียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมความร่วมมือใน 3 ด้านหลัก คือ

1. ด้านความมั่นคงทางการเมือง (Political and Security Cooperation)
2. ด้านความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ (Economic Cooperation)
3. ด้านความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์สังคมและวัฒนธรรม (Functional Cooperation)

โดยความร่วมมือทั้งสามด้านนี้ยังสามารถแบ่งแยกออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

LI RT

2.1 ความร่วมมือด้านความมั่นคงทางการเมือง (Political and Security Cooperation) งานด้านความมั่นคงที่สำคัญได้แก่ การประกาศให้เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นเขตแห่งสันติภาพ เสรีภาพ และเป็นกลาง (Zone of Peace, Freedom and Neutrality: ZOPFAN) ในปี 2514 การประกาศจัดตั้งเวทีการหารือ ด้านความมั่นคง ของภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Regional Forum: ARF) ในปี 2537 และการประกาศให้เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ (Nuclear Weapon-Free Zone) ในปี 2538 Accords ที่สำคัญทางการเมืองของอาเซียน ได้แก่ :

- ASEAN Declaration, Bangkok, 8 August 1967
- Zone of Peace, Freedom and Neutrality Declaration, Kuala Lumpur, 27 November 1971
- Declaration of ASEAN Concord, Bali, 24 February 1976
- Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia, Bali, 24 February 1976
- ASEAN Declaration on the South China Sea, Manila, 22 July 1992
- Treaty on the Southeast Asia Nuclear Weapon-Free Zone, Bangkok, 15 December 1997 และ
- ASEAN Vision 2020, Kuala Lumpur, 15 December 1997

2.2 ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ (Economic Cooperation) งานด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญ แบ่งออกเป็น 6 ด้านหลักคือ ซึ่ง**ความร่วมมือด้านพลังงาน** จัดเป็นหนึ่งในความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ ในกลุ่มความร่วมมือด้าน**โครงสร้างพื้นฐาน**

ปัจจุบัน ความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียน ครอบคลุมสาขาต่างๆ คือ : การค้า, การลงทุน, อุตสาหกรรม, บริการ, การคลัง, เกษตร, ป่าไม้, พลังงาน, การขนส่งและสื่อสาร, ทรัพยากรทางปัญญา, อุตสาหกรรมขนาดกลางและย่อม, และการท่องเที่ยว

2.2.1) การค้า อาเซียนได้บรรลุข้อตกลงร่วมกัน ในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) ในปี 2537 และได้ดำเนินการปรับลดด้านภาษีศุลกากร มาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อการจัดตั้ง AFTA ให้เสร็จภายใน 1 มกราคม 2546

2.2.2) อุตสาหกรรม อาเซียนส่งเสริมความร่วมมือด้านอุตสาหกรรม (ASEAN Industrial Cooperation: AICO) เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการ ซึ่งจะเป็พื้นฐานสนับสนุนการรวมตัวทางการค้าอีกทางหนึ่ง

2.2.3) บริการ อาเซียนได้บรรลุความตกลงว่าด้วยการบริการ (Framework Agreement on Services) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นพื้นฐาน การจัดตั้งเขตการค้าเสรีด้านบริการ และเพื่อเป็นส่วนเสริมการเปิดเสรีทางการค้าอีกทางหนึ่ง

2.2.4) โครงสร้างพื้นฐาน อาเซียนตระหนักดีว่าการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน การขนส่ง การสื่อสารให้เพียงพอเป็นเงื่อนไขสำคัญ ต่อความสำเร็จในการรวมตัวด้านเศรษฐกิจ (economic integration)

โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ ซึ่งกำลังอยู่ระหว่างการพัฒนาได้แก่ โครงการเชื่อมโยงสายส่งไฟฟ้าอาเซียน (ASEAN Power Grids) โครงการเชื่อมโยงเครือข่ายท่อส่งก๊าซธรรมชาติอาเซียน (Trans-ASEAN Gas Pipeline Network) โครงการเชื่อมโยงเครือข่ายทางหลวงอาเซียน (ASEAN High-way Network) โครงการเชื่อมโยงขยายเครือข่ายการสัญจรการสื่อสารอาเซียน (ASEAN Broadband Interconnectivity of Telecommunication Services)

2.2.5) พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ อาเซียนได้จัดตั้งคณะทำงานด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-ASEAN Task Force) เพื่อศึกษาและให้คำแนะนำในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสารสนเทศในอาเซียน และอาเซียนได้รับรองความตกลงด้านอิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน (e-ASEAN Framework Agreement)

2.2.6) อาหาร สินค้าเกษตร และสินค้าจากป่า อาเซียนเห็นชอบให้มีมาตรการส่งเสริมการผลิตและการค้า อาหาร สินค้าเกษตร และสินค้าจากป่า เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของสินค้าเหล่านั้น รวมทั้งมีการทบทวน เรื่องความมั่นคงในการสำรองอาหารของอาเซียน (ASEAN Security Food Reserve)

2.3) ความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์สังคมและวัฒนธรรม (Functional Cooperation)

ความร่วมมือ ด้าน Functional ดำเนินการตามแผนต่างๆ ดังนี้:

- ASEAN Plan of Action on Social Development;
- ASEAN Plan of Action on Culture and Information;
- ASEAN Plan of Action on Science and Technology;
- ASEAN Strategic Plan of Action on the Environment;
- ASEAN Plan of Action on Drug Abuse Control; and
- ASEAN Plan of Action in Combating Transnational Crime

งานด้านวิทยาศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมแบ่งออกเป็น 6 ด้านหลักคือ

2.3.1) สิ่งแวดล้อม อาเซียนได้เห็นชอบให้มีมาตรการปกป้องรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้มีการรับรองเป็นแผนกลยุทธ์ด้านสิ่งแวดล้อมปี 2542-2547 (Strategic Plan of Action on Environment for 1999-2004)

2.3.2) การพัฒนาสังคม อาเซียนสนับสนุนให้มีการพัฒนาสังคมโดยในด้านต่างๆ เช่น ด้านแรงงาน ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านสตรีและเด็ก

2.3.3) เครือข่ายทางสังคม อาเซียนสนับสนุนให้มีการพัฒนาเครือข่ายทางสังคม เพื่อช่วยแบ่งเบาผลกระทบ แก่กลุ่มเสี่ยง เช่น กลุ่มลูกจ้างผู้รับเงินเดือน กลุ่มผู้มีบุตรมาก กลุ่มคนจนในท้องถิ่นทุรกันดาร ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีโอกาสเสี่ยง ที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจ และสังคมแบบฉับพลัน

2.3.4) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อาเซียนสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี อย่างต่อเนื่อง

LIART

2.3.5) **วัฒนธรรมและข่าวสาร** อาเซียนสนับสนุนให้มีความร่วมมือแลกเปลี่ยน ทางวัฒนธรรม และ ข่าวสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดี ระหว่างประเทศสมาชิก และเป็นพื้นฐานอันดีในการสนับสนุน ความรู้สึก ในการเป็นภูมิภาคเดียวกัน

2.3.6) **อาชญากรรมข้ามชาติ** อาเซียนสนับสนุนให้มีความร่วมมือ ทางด้านการตรวจสอบ และปราบปราม อาชญากรรมข้ามชาติ เช่นการฟอกเงิน การค้าของผิดกฎหมาย ยาเสพติด และการประพฤติกฎหมายต่างๆ

3. โครงสร้างการปฏิบัติงาน อาเซียนแยกการปฏิบัติงานออกเป็นลำดับต่างๆ ดังนี้

3.1. **การประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit Meeting)** เป็นการประชุมในระดับสูงสุดที่ผู้นำแต่ละประเทศ จะมาร่วมประชุมกัน เพื่อมอบหมายแนวคิดริเริ่ม และกำหนดทิศทาง การดำเนินนโยบาย โดยกำหนดให้มีการประชุมกันอย่างเป็นทางการทุกๆ 3 ปี โดยในช่วงระหว่าง 3 ปี นั้นเป็นการประชุมกันอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Summit) ที่ผ่านมามีการจัดการประชุมสุดยอด อย่างเป็นทางการมาแล้วทั้งหมด 6 ครั้ง และอย่างไม่เป็นทางการอีก 4 ครั้ง

3.2. **การประชุมระดับรัฐมนตรี ASEAN Ministerial Meeting (AMM)** เป็นการประชุมในระดับรัฐมนตรีต่างประเทศ จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี

3.3. **การประชุมระดับรัฐมนตรี ASEAN Economic Ministers Meeting (AEM)** เป็นการประชุมในระดับรัฐมนตรีเศรษฐกิจ จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง จะทำหน้าที่เป็นผู้แทนประเทศไทย เข้าร่วมประชุม

3.4. **การประชุมรัฐมนตรีด้านต่างๆ (Sectoral Ministerial Meeting)** นอกเหนือจากการประชุมระดับรัฐมนตรีต่างประเทศ และรัฐมนตรีเศรษฐกิจแล้ว ยังมีการประชุมรัฐมนตรีด้านต่างๆ เช่น ด้านพลังงาน ด้านการศึกษา ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ด้านการเงิน และอื่นๆ

3.5. **การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านต่างๆ (Senior Officials Meeting)** ตามปกติก่อนจะมีการประชุมระดับรัฐมนตรีในสาขาใดก็ตาม ในวันก่อนการประชุมระดับรัฐมนตรี จะเป็นการประชุมในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสในสาขานั้นๆ เพื่อทำหน้าที่กลั่นกรองงาน และเตรียมการสำหรับการประชุม ระดับรัฐมนตรีในวันถัดไป

4. **ความร่วมมือด้านพลังงานของประเทศไทยในอาเซียน** จากที่ได้กล่าวมาในข้างต้นความร่วมมือ ด้านพลังงาน ในอาเซียนจัดอยู่ในกลุ่มความร่วมมือด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเป็นหนึ่งในความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ และในระบบโครงสร้างการปฏิบัติงาน การประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านพลังงาน (ASEAN Ministers on Energy Meeting: AMEM) จะทำหน้าที่เป็นหัวใจสำคัญ ในการกำหนดนโยบายความร่วมมืออาเซียน ด้านพลังงาน ให้เป็นไปตามกรอบนโยบาย และทิศทาง ที่ได้รับมอบมาจากผู้นำอาเซียน (ASEAN

Summit) โดยมีการประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านพลังงาน (Senior Officials Meeting on Energy: SOME) ทำหน้าที่สนับสนุน และกลั่นกรองงานก่อนนำเสนอ ในระดับรัฐมนตรีพลังงานอาเซียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน จะทำหน้าที่เป็นรัฐมนตรีอาเซียนด้านพลังงานของไทย และหัวหน้าคณะผู้แทนไทย เข้าร่วมการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านพลังงาน โดยมีปลัดกระทรวงพลังงาน ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านพลังงานของไทย (SOE Leader)

การประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านพลังงาน จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี โดยแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน จะผลัดกันเป็นเจ้าภาพเรียงลำดับ ตามตัวอักษรชื่อประเทศในภาษาอังกฤษ ประเทศไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม รัฐมนตรีอาเซียนด้านพลังงานครั้งที่ 17 เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2542 ในกรุงเทพมหานคร โดยในครั้งนั้น ประเทศกัมพูชาได้เข้าร่วมการประชุมเป็นครั้งแรก ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่การประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านพลังงาน มีรัฐมนตรีพลังงานเข้าร่วมครบ 10 ประเทศ การประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านพลังงาน ได้ดำเนินมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปี 2545 ประเทศอินโดนีเซีย ได้รับเกียรติให้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม ครั้งที่ 20 ที่เกาะบาหลี และในปี 2546 นี้จะจัดการประชุมที่ประเทศมาเลเซีย เนื่องจาก สปป. ลาว ไม่พร้อมที่จะจัดการประชุม

ก่อนการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านพลังงาน จะมีการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านพลังงาน เพื่อกลั่นกรองงานก่อนทุกครั้ง นอกจากนี้ ยังมีการประชุมอีก 3 ประชุมที่จัดขึ้นในโอกาสเดียวกันนี้ ได้แก่

1. การประชุมระหว่างเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านพลังงาน กับเจ้าหน้าที่อาวุโสกระทรวงเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรมประเทศญี่ปุ่น (SOME-METI) ซึ่งเป็นแนวคิดริเริ่มของอาเซียน ที่จะส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกัน อย่างกว้างขวางในภูมิภาค โดยอยู่บนพื้นฐานของการเกื้อกูลกัน ของทั้งสองฝ่าย
2. การประชุม ASEAN+3 โดยเป็นการประชุมระหว่างประเทศอาเซียน 10 ประเทศกับประเทศเอเชียตะวันออก 3 ประเทศ คือ จีน เกาหลี และญี่ปุ่น
3. การประชุม US-ASEAN เป็นการประชุมอย่างไม่เป็นทางการระหว่างประเทศอาเซียน กับประเทศสหรัฐอเมริกา

การประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านพลังงาน นอกจากจะเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐมนตรีผู้ดูแลด้านกิจการพลังงาน ของแต่ละประเทศแล้ว ยังเป็นโอกาสอันดี ที่จะได้ใช้เวทีนี้ในการเจรจาหรือ ในระดับทวิภาคี (Bilateral meeting) เพื่อกระชับความสัมพันธ์ ในระหว่างประเทศสมาชิก ซึ่งประเทศไทยได้ใช้เวทีนี้ในหลายครั้ง สำหรับการเจรจาหรือแบบทวิภาคี โดยเฉพาะในกรณีที่มีวาระเร่งด่วน ด้านพลังงาน ที่จะต้องหยิบยกขึ้นหารือ เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหา

5. องค์การด้านพลังงานของอาเซียน

5.1. ศูนย์พลังงานอาเซียน (ASEAN Centre for Energy: ACE)

ศูนย์พลังงานอาเซียนจัดตั้งขึ้นเมื่อ ปี 2542 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นหน่วยงาน ที่ทำหน้าที่ประสาน และอำนวยความสะดวก ในการดำเนินโครงการด้านพลังงานของอาเซียน นอกจากนี้ยังเป็น ศูนย์กลางในการเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ด้านพลังงานของอาเซียน ศูนย์พลังงานอาเซียน ตั้งอยู่ที่ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย มีผู้อำนวยการศูนย์คนแรกเป็นชาวฟิลิปปินส์ คือ Dr. Guillermo R. Balce และมีวาระในตำแหน่ง 5 ปี (พ.ศ. 2542-2546) ความที่กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาล ของความตกลง ว่าด้วยการจัดตั้งศูนย์ เมื่อ 22 พฤษภาคม 2541จากนั้นผู้อำนวยการคนต่อไปจะอยู่ในวาระ 3 ปี ซึ่งจะ เรียงลำดับตามตัวอักษรของประเทศในอาเซียน โดยผู้อำนวยการในลำดับถัดไป จะมาจากสิงคโปร์ และ ความด้วยประเทศไทยในปี พ.ศ. 2550-2552

เหตุผลที่ประเทศฟิลิปปินส์ ได้เป็นผู้อำนวยการคนแรกของศูนย์พลังงานอาเซียน เนื่องจากถือว่าเป็น การต่อเนื่องมาจาก "ศูนย์ฝึกอบรมเพื่อการจัดการและวิจัยพลังงานอาเซียน-ประชาคมยุโรป (ASEAN-EU Energy Management Training and Research Center - AEEMTRC)" ซึ่งก่อตั้งมาตั้งแต่ 8 พฤศจิกายน 2531 และปิดตัวลงหลังจากที่ความช่วยเหลือ จากกลุ่มสหภาพยุโรป (EC) สิ้นสุดลง โดยที่ประเทศมาเลเซีย เป็นผู้อำนวยการศูนย์ AEEMTRC เป็นคนสุดท้าย ประเทศฟิลิปปินส์ซึ่งอยู่ในลำดับ ที่จะได้รับบริหารศูนย์ AEEMTRC คนต่อไป จึงได้เป็นผู้อำนวยการศูนย์ ACE เป็นคนแรก

คณะกรรมการศูนย์พลังงานอาเซียน (ACE Governing Council) ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่อาวุโสด้าน พลังงานอาเซียน และผู้แทนจากสำนักเลขาธิการอาเซียน จะทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงาน และ มอบหมายแผนงาน โยบายให้แก่ศูนย์ฯ เพื่อนำไปปฏิบัติ โดยปกติคณะกรรมการฯ จะมีการประชุมเป็นประจำปี ละ 1 ครั้ง

5.2 คณะทำงานเฉพาะด้าน

การดำเนินงานด้านพลังงานของอาเซียน นอกจากจะดำเนินงานผ่านทาง AMEM SOME และ ACE แล้ว ยังมีคณะทำงานอีก 3 ชุด และคณะกรรมการอีก 2 ชุด คือ

5.2.1 ASEAN Forum on Coal เป็นคณะทำงานด้านถ่านหิน โดยมีประเทศอินโดนีเซียเป็น ผู้ประสานงานหลัก และมีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน เป็นผู้ประสานงานฝ่ายไทย

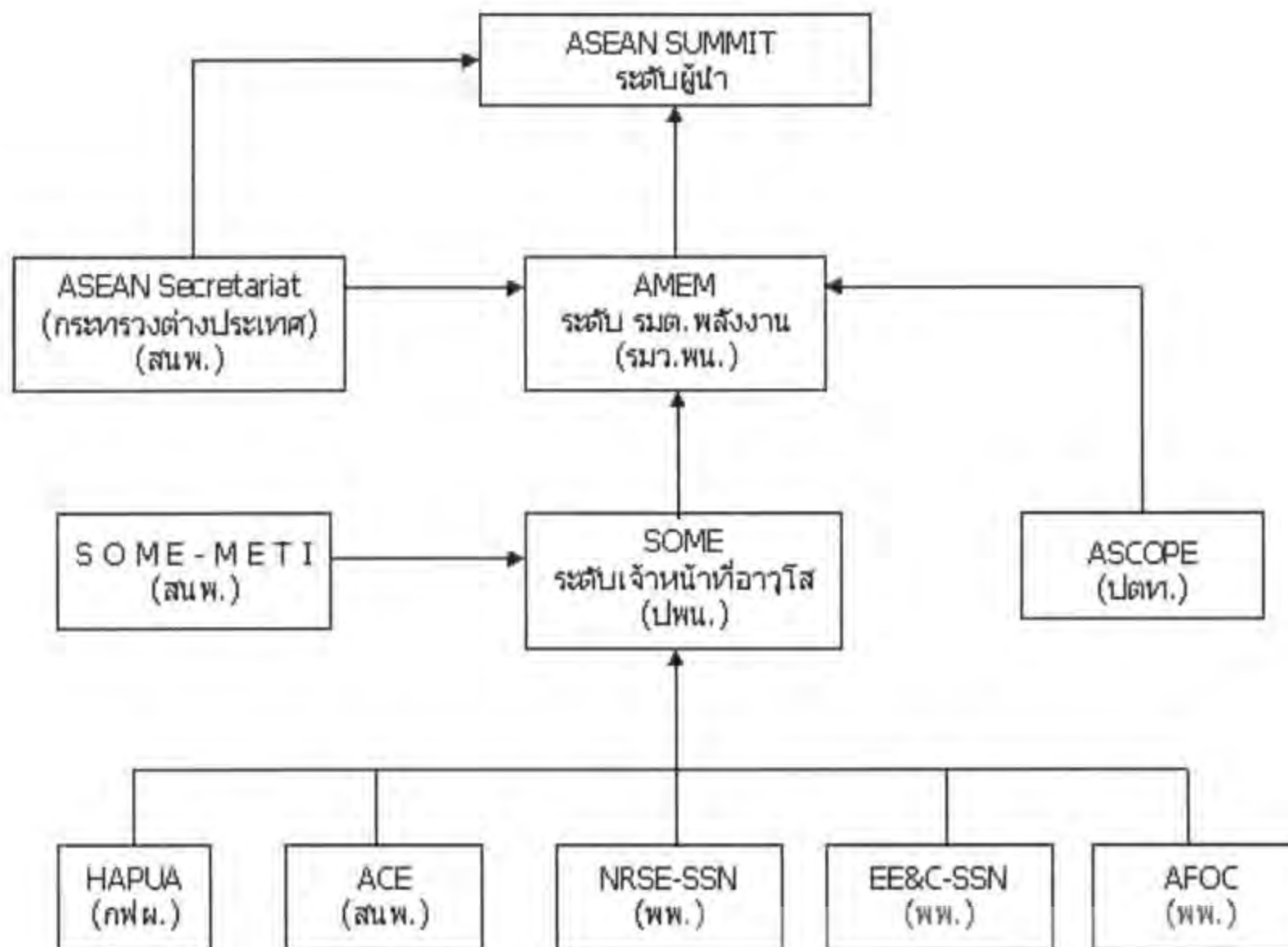
5.2.2 Energy Efficiency and Conservation Sub-sector Network (EE&C-SSN) เป็น คณะทำงานด้านประสิทธิภาพพลังงานและการอนุรักษ์พลังงาน ซึ่งมีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและ อนุรักษ์พลังงาน เป็นผู้ประสานงานฝ่ายไทย

5.2.3 New and Renewable Sources of Energy Sub-sector Network (NRSE-SSN) เป็น คณะทำงานด้านพลังงานทดแทนและพลังงานหมุนเวียน ซึ่งมีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์ พลังงาน เป็นผู้ประสานงานฝ่ายไทย

5.2.4 ASEAN Council on Petroleum (ASCOPE) เป็นคณะกรรมการด้านปิโตรเลียม ประกอบด้วยบริษัทน้ำมันแห่งชาติ ของประเทศอาเซียนทั้งหมด สำนักงานเลขาธิการตั้งอยู่ที่ เปโตรนาส (Petronas) ประเทศมาเลเซีย และมีบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ประสานงานฝ่ายไทย

5.2.5 Head of ASEAN Power Utilities and Authorities (HAPUA) เป็นคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ว่าการการไฟฟ้าของแต่ละประเทศ โดยเวียนกันเป็นประธาน ซึ่งมีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เป็นผู้ประสานงานฝ่ายไทย

**โครงสร้างความร่วมมืออาเซียนด้านพลังงาน
(ASEAN Energy Cooperation)**

- AMEM = ASEAN Ministers on Energy Meeting
 SOME = Senior Officials on Energy Meeting
 ASCOPE = ASEAN Council on Petroleum
 HAPUA = Heads of ASEAN Power Utilities/Authorities
 ACE = ASEAN Centre for Energy
 NRSE-SSN = New and Renewable Resources of Energy Sub-sector Network
 EE&C-SSN = Energy Efficiency and Conservation Sub-sector Network
 AFOC = ASEAN Forum on Coal

LIIRT

6. การให้ความร่วมมือของไทยในอาเซียนด้านพลังงาน สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานหลักด้านพลังงาน ของอาเซียนในประเทศไทย ซึ่งรับโอนหน้าที่มาจาก กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2540 ทั้งนี้ กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน (เดิม) หรือกรมพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (ปัจจุบัน) จะรับหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน ในระดับกลุ่มทำงานต่างๆ คือ AFOC, EE&C-SSN, และ NRSE-SSN ต่อไป

ประเทศไทยโดย สทพ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีภารกิจต้องเข้าร่วมในกิจกรรม ของคณะทำงานด้านพลังงานอาเซียน ในฐานะผู้แทนของประเทศไทยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแสดงความมุ่งมั่นของไทย ที่จะให้ความร่วมมือต่ออาเซียน อย่างจริงจัง และเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของไทย ในกรณีที่จะอาจจะมีผลกระทบ ต่อสาขาพลังงานของไทยอีกส่วนหนึ่ง โดยมีประเด็นด้านพลังงานที่น่าสนใจในอาเซียนดังนี้

6.1. ความตกลงเรื่องความมั่นคงด้านพลังงานอาเซียน ปี 2529

ความตกลงนี้รู้จักกันในชื่อความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงด้านปิโตรเลียม (ASEAN Petroleum Security Agreement : APSA) ซึ่งเป็นความตกลงที่ลงนาม โดยรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน 6 ประเทศ ได้แก่ บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทยเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2529 ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ต่อมาได้รับการรับรองจากประเทศสมาชิกใหม่อีก 4 ประเทศ

สาระสำคัญของความตกลงนี้คือ "กลไกการแบ่งปันปิโตรเลียมในภาวะฉุกเฉิน" ซึ่งระบุว่าหากประเทศสมาชิก ประสบกับภาวะวิกฤตน้ำมันขาดแคลน จนทำให้ปริมาณน้ำมันที่จัดหาได้ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของระดับความต้องการตามปกติแล้ว อาเซียนโดยเฉพาะประเทศสมาชิกผู้ส่งออกน้ำมัน จะร่วมกันจัดหา น้ำมัน รวมทั้งผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมอื่น ให้แก่ประเทศที่ขาดแคลน จนถึงระดับร้อยละ 80 ของปริมาณความต้องการเป็นอย่างน้อย

ในทำนองเดียวกันหากประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน ประสบภาวะวิกฤตส่งออกน้ำมัน ได้น้อยกว่าร้อยละ 80 ของระดับการส่งออกปกติ อาเซียนโดยเฉพาะประเทศผู้นำเข้าน้ำมัน จะร่วมกันซื้อน้ำมัน รวมทั้งผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมอื่น จากประเทศผู้ส่งออก เพื่อให้สามารถส่งออกได้ถึงระดับร้อยละ 80 ของระดับการส่งออกปกติเป็นอย่างน้อย

อย่างไรก็ตามนับแต่มีความตกลงตั้งแต่ปี 2529 เป็นต้นมา "กลไกการแบ่งปันปิโตรเลียมในภาวะฉุกเฉิน" ยังไม่เคยนำมาปฏิบัติใช้จริง เนื่องจากภาวะวิกฤตน้ำมันที่ผ่านมา ยังไม่ส่งผลกระทบต่อรุนแรงแก่ประเทศสมาชิก จนถึงระดับที่กำหนดไว้ ในการประชุมรัฐมนตรีพลังงานอาเซียนครั้งที่ 17 ณ กรุงเทพฯ ที่ประชุมจึงสั่งการให้มีการทบทวนความตกลงดังกล่าว เพื่อทำการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันยิ่งขึ้น

6.2. แผนปฏิบัติการความร่วมมืออาเซียนด้านพลังงานอาเซียน ปี 2542-2547 (ASEAN Plan of Action for Energy Cooperation 1999-2004)

แผนปฏิบัติการฉบับนี้ ได้รับความเห็นชอบอย่างเป็นทางการ จากการประชุมรัฐมนตรีพลังงานอาเซียน ครั้งที่ 17 ณ กรุงเทพฯ เมื่อ 3 กรกฎาคม 2542 โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ 2 ประการคือ

1. เพื่อให้เกิดความมั่นคงและความยั่งยืนในการจัดหาพลังงาน มีการใช้ทรัพยากรพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และคำนึงถึงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อเป็นกรอบแผนงานในการดำเนินโครงการเครือข่ายด้านพลังงานอาเซียน (Trans ASEAN Energy Network) ซึ่งประกอบด้วย โครงการเชื่อมโยงสายส่งไฟฟ้าอาเซียน (ASEAN Power Grids) และ โครงการเชื่อมโยงเครือข่ายท่อส่งก๊าซธรรมชาติ (Trans-ASEAN Gas Pipeline Network)

นอกจากนี้ แผนปฏิบัติการอาเซียนด้านพลังงานยังประกอบด้วยอีก 6 แผนงานหลัก ซึ่งขณะทำงานเฉพาะด้านจะยึดเป็นแผนแม่บทในการดำเนินการในด้านต่างๆ ดังนี้

1. แผนงานเชื่อมโยงระบบสายส่งไฟฟ้าของอาเซียน (ASEAN Power Grids: APG)
2. แผนงานเชื่อมโยงระบบท่อส่งก๊าซอาเซียน (Trans-ASEAN Gas Pipeline: TAGP)
3. แผนงานด้านถ่านหิน (Coal)
4. แผนงานด้านประสิทธิภาพพลังงานและการอนุรักษ์พลังงาน (Energy Efficiency and Conservation: EE&C)
5. แผนงานด้านพลังงานใหม่และพลังงานทดแทน (New and Renewable Sources of Energy: NRSE)
6. แผนงานโครงสร้างพลังงานระดับภูมิภาค นโยบายด้านพลังงาน และการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม (Regional Energy Outlook, Energy policy and Environmental Analysis)

โดยมีเป้าหมายที่จะมุ่งไปสู่ (http://www.mfa.go.th/asean/asean_web/docs/functional_energy.doc)

- การเปิดเสรีภาคอุตสาหกรรมพลังงาน ด้วยการปรับโครงสร้างและแปรรูปหน่วยงาน สาธารณูปโภคด้านพลังงาน โดยเฉพาะด้านการผลิตกระแสไฟฟ้า และเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการอิสระดำเนินการผลิตกระแสไฟฟ้าได้
- การวางกรอบสำหรับระบบการผลิตกระแสไฟฟ้าที่ทดแทนกันได้ (Power Pool) ซึ่งปัจจุบันมีความร่วมมือด้านนี้ระดับทวิภาคีอยู่บ้างแล้ว อาทิ ไทย-พม่า ไทย-ลาว ไทย-กัมพูชา ลาว-กัมพูชา และระหว่างเวียดนาม-กัมพูชา

LI RT

- การพัฒนาเครือข่ายพลังงานอาเซียน(ASEAN Energy Network) ซึ่งประกอบด้วยโครงการเชื่อมโยงระบบสายส่งไฟฟ้าของอาเซียน(ASEAN Power Grid) และโครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติในภูมิภาคอาเซียน(Trans-ASEAN Gas Pipeline) เพื่อเสถียรภาพด้านพลังงานและบูรณาการทางเศรษฐกิจของภูมิภาค
- ที่ประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านพลังงาน ครั้งที่ 17 ที่กรุงเทพฯ (กรกฎาคม 2542) เห็นควรให้มีการทบทวนความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียม (ASEAN Petroleum Security Agreement: APSA) ปี 2529 เพื่อให้ทั้งประเทศผู้ส่งออก/นำเข้าน้ำมันในอาเซียนผูกพันที่จะต้องช่วยเหลือกันและกันอย่างจริงจังในภาวะวิกฤต

6.3. โครงการ EC-ASEAN Energy Facility: EURASEF

โครงการ EURASEF เป็นโครงการความร่วมมือด้านพลังงานระหว่างอาเซียน และสหภาพยุโรป ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักสำคัญ เพื่อส่งเสริมการค้าและการ คามแผนปฏิบัติการอาเซียนด้านพลังงาน พ.ศ. 2542-2547 (ASEAN Plan of Action for Energy Cooperation 1999-2004: APAEC) โดยโครงการมีวัตถุประสงค์ย่อย 4 ข้อคือ

1. เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน ในภูมิภาคอาเซียนโดยตรง และในภูมิภาคยุโรปโดยทางอ้อม
2. เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจ ระหว่างสหภาพยุโรปกับประเทศในอาเซียน
3. เพื่อปกป้องสภาพสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก
4. เพื่อส่งเสริมการค้าและการตามแผนปฏิบัติการอาเซียนด้านพลังงาน พ.ศ. 2542-2547

โครงการ EURASEF มีเป้าหมายที่จะสนับสนุนให้ภาคเอกชน มีบทบาทในการร่วมพัฒนาสาขาพลังงานของอาเซียน ดังนั้นโครงการฯ จึงมุ่งที่จะแสวงหาแนวทาง ที่จะขจัดอุปสรรคที่มีต่อภาคเอกชนในการเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาสาขาพลังงาน โดยทางสหภาพยุโรปได้กำหนดวงเงิน สำหรับช่วยเหลือในโครงการนี้ทั้งสิ้น 18 ล้านยูโร (ประมาณ 648 ล้านบาท) ในระยะเวลา 5 ปีนับแต่โครงการฯ ได้รับการอนุมัติ ซึ่งโครงการฯ ประกอบด้วยโครงการย่อยใน 4 ด้านคือ

1. ด้านการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในระบบตลาด
2. ด้านการปรับเปลี่ยนกรอบโครงสร้างระดับสถาบัน
3. ด้านการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการต่างๆ
4. ด้านดำเนินการและการสาคัดโครงการ

มติคณะรัฐมนตรี

เรื่อง การลงนามในความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียม*

(ASEAN Petroleum Security Agreement)

เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2551 คณะรัฐมนตรีชุดนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบ และอนุมัติตามที่กระทรวงพลังงานเสนอ ทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

1. เห็นชอบร่างแก้ไขความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียม (ASEAN Petroleum Security Agreement : APSA) ระหว่างกระทรวงพลังงานของไทยและกระทรวงพลังงานของประเทศสมาชิกอาเซียน พร้อมทั้งอนุมัติให้กระทรวงพลังงานร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศสามารถพิจารณาปรับปรุงถ้อยคำในร่าง APSA ในส่วนที่มีสาระสำคัญของร่าง APSA ได้ตามความเหมาะสม ก่อนที่จะมีการลงนามกับประเทศภายในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations : ASEAN)

2. อนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานเป็นผู้ลงนามในความตกลงฯ

3. อนุมัติให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้ให้สัตยาบันรับรองต่อความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียมของอาเซียน (APSA) ฉบับแก้ไขนี้ ภายหลังจากที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานได้ลงนามใน APSA ดังกล่าว และได้มีการดำเนินการตามขั้นตอนภายในของประเทศไทยแล้ว

โดยให้กระทรวงพลังงานปรับแก้ข้อความในร่างความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียม (APSA) และร่างมาตรการการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉิน (CERM) ให้ถูกต้องก่อนลงนาม ตามความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศด้วย

ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถบังเกิดผลเป็นรูปธรรมในกรอบความร่วมมืออาเซียน จึงมีเป้าหมายจะลงนามในความตกลงฯ ระหว่างการประชุมรัฐมนตรีพลังงานอาเซียน ครั้งที่ 26 ซึ่งประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพในวันที่ 7 สิงหาคม 2551 ศกนี้ ณ กรุงเทพมหานคร

*ที่มา : มติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การลงนามในความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียม

(ASEAN Petroleum Security Agreement). ออนไลน์ (เข้าถึงได้จาก) : <http://www.ryt9.com/news/2008-07-30/40391082/> สืบค้น ณ วันที่ 14 พฤศจิกายน 2551. และ <http://www.eppo.go.th/admin/cab/cab-2551-07-29.html#29> สืบค้น ณ วันที่ 14 พฤศจิกายน 2551.

กระทรวงพลังงานรายงานว่า

1. ประเทศสมาชิกอาเซียนมีนโยบายร่วมกันที่จะสร้างความมั่นคงทางพลังงานภายในภูมิภาคอาเซียน โดยได้มีการพัฒนาความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียม (ASEAN Petroleum Security Agreement : APSA) ขึ้น เพื่อช่วยเหลือประเทศสมาชิกในภาวะวิกฤตเนื่องจากการขาดแคลนน้ำมันดิบ/ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม หรือการล้มตลาด ซึ่งความตกลงฯ ดังกล่าวได้ลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิกอาเซียนเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2549 ณ กรุงมะนิลา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2530

2. ที่ประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านพลังงาน ครั้งที่ 17 (17th ASEAN Ministers on Energy Meeting : AMEM) เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2542 ได้มีมติมอบหมายให้คณะมนตรีอาเซียนว่าด้วยปิโตรเลียม (ASEAN Council on Petroleum : ASCOPE) พิจารณาแก้ไขปรับปรุง APSA ในด้านสาระและวิธีการปฏิบัติให้สามารถใช้ปฏิบัติได้จริง และได้นำเสนอกรอบหลักที่ได้ดำเนินการแก้ไขต่อประเด็นที่ประเทศไทยได้ขอให้มีการปรับแก้ไขเงื่อนไขบางประการในความตกลงฯ โดยฝ่ายไทยบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เป็นผู้แทนของประเทศไทยในที่ประชุม ASCOPE

อนึ่ง ความตกลงฯ นี้ ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม ASCOPE ครั้งที่ 66 เมื่อวันที่ 23-30 เมษายน 2551 และที่ประชุม ASCOPE เห็นควรให้เสนอรัฐบาลของแต่ละประเทศพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนที่จะมีการลงนามในระดับรัฐมนตรีพลังงานของประเทศสมาชิกอาเซียนต่อไป และจะมีผลใช้บังคับก็ต่อเมื่อสมาชิกอาเซียนทุกประเทศได้มีการให้สัตยาบันการลงนามนี้ต่อสำนักเลขาธิการอาเซียนครบทุกประเทศ

3. สาระสำคัญของความตกลงฯ

3.1 วัตถุประสงค์ : เน้นการช่วยเหลือกันในภาวะวิกฤตระหว่างประเทศสมาชิกเมื่อเกิดภาวะขาดแคลนน้ำมันดิบและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมหรือภาวะที่ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมล้มตลาด

3.2 มาตรการระยะสั้น (Short —Term Measures)

- การตอบสนองในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Response) : จำกัดความต้องการ การปรับเปลี่ยนประเภทน้ำมันสำเร็จรูป การควบคุมการผลิตไม่ให้เกิดภาวะผิดปกติ และการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการค้าอิเล็กทรอนิกส์

- มาตรการการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉิน (Coordinated Emergency Response Measures : CERM)

3.3 มาตรการระยะกลางและระยะยาว (Medium and Long-Term Measures)

- ความร่วมมือทางด้านพลังงานของกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN Energy Co-operation) เช่น APG, TAGP, Regional Energy Policy and Planning (REPP), Coal; Renewable Energy, Energy Efficiency and Conservation

- การสำรวจแหล่งพลังงานทางด้านปิโตรเลียมแหล่งใหม่ (Exploring for New Petroleum Resources)

- การปรับเปลี่ยนและพัฒนาพลังงานทางเลือกใหม่ทางด้านพลังงาน (Energy Diversification and Improvement of Energy Efficiency)

- การค้นหาแหล่งผลิตแหล่งใหม่ (Diversification of Energy Supply Sources)

- การเปิดเสรีในตลาดน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ (Oil and Gas Market Liberalization)

- การเก็บสำรองน้ำมัน (Oil Stockpile)

3.4 กรอบการให้ความช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน (Institutional Framework for CERM)
กำหนดให้เลขาธิการ ASCOPE (ASCOPE Secretariat) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประสานการให้ความช่วยเหลือเมื่อประเทศสมาชิกประสบภาวะฉุกเฉิน

3.5 วิธีตอบสนองในภาวะวิกฤต (Coordinated Emergency Response Measures : CERM)

- กรณีประเทศสมาชิกประสบปัญหาน้ำมันขาดแคลน : ประเทศสมาชิกที่เป็นผู้ผลิตและส่งออกน้ำมันจะจัดสรรให้ประเทศที่ประสบปัญหา เพื่อให้มีถึงร้อยละ 80 ของปริมาณความต้องการภายในประเทศในภาวะปกติ ถ้ายังไม่ถึงร้อยละ 80 ประเทศสมาชิกจะพยายามให้ความช่วยเหลืออีกร้อยละ 10 ของปริมาณน้ำมันแต่ละชนิดที่ประเทศสมาชิคนั้นมีอยู่ ขึ้นกับการเจรจาตกลงราคาแบบทวิภาคี

- กรณีประเทศสมาชิกประสบปัญหาน้ำมันล้นตลาด : ประเทศสมาชิกที่เป็นผู้นำเข้าน้ำมันควรจะนำเข้าจากประเทศที่ประสบปัญหา เพื่อให้ส่งออกได้ถึงร้อยละ 80 ของปริมาณการส่งออกในภาวะปกติ ขึ้นกับการเจรจาตกลงราคาแบบทวิภาคี

- กรณีประเทศสมาชิกประสบปัญหา (Distressed Country) มากกว่า 1 ประเทศ : ปริมาณน้ำมันที่จะช่วยเหลือให้แบ่งกันตามสัดส่วนของปริมาณความต้องการภายในประเทศในภาวะปกติ หรือปริมาณการส่งออกในภาวะปกติในรอบ 12 เดือนก่อนเกิดภาวะวิกฤต

ข่าวจากสื่อมวลชน

1. พลังงานอาเซียนหนุน อ่าวองน้ำมันรับวิกฤติ

พลโทหญิง พูนภิรมย์ ลิปตพัลลภ รมว.พลังงาน กล่าวว่ ที่ประชุมรัฐมนตรีพลังงานอาเซียน ประเทศไทยได้ชูบทบาทด้านเชื้อเพลิงชีวภาพ เกิดความร่วมมือในการพัฒนากิจการพลังงานอย่างค่อเนื่อง ทั้งด้านการจัดหา เชื่อมโยง พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก และการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างเสถียรภาพด้านพลังงานในภูมิภาคอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ ผลการประชุมรัฐมนตรีพลังงานอาเซียน สามารถสรุปประเด็นสำคัญ ๆ ได้ดังนี้

1. ด้านความมั่นคงทางด้านพลังงาน แบ่งเป็น Trans ASEAN Gas Pipeline การเชื่อมโยงท่อก๊าซ ระหว่างประเทศ ซึ่งรับผิดชอบโดยคณะมนตรีด้านปิโตรเลียมของอาเซียน (ASCOPE - ASEAN Council on Petroleum) ซึ่งผลการดำเนินการปัจจุบันมีการเชื่อมโยงโครงข่ายท่อก๊าซอยู่แล้ว 8 โครงการ มีความยาวรวม 2,300 กิโลเมตร ซึ่งการเชื่อมโยงทั้งหมดเป็นความร่วมมือในลักษณะทวิภาคี เช่น ท่อก๊าซไทย-พม่า และไทย-มาเลเซีย ในลำดับต่อไปจะเริ่มการศึกษาถึงความคุ้มทุนของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ซึ่งแหล่ง Supply ก๊าซที่ได้รับการพิจารณาคือ แหล่งนาทונה ของประเทศอินโดนีเซียที่คาดว่าจะเป็แหล่งก๊าซ ขนาดใหญ่เพียงพอในการ Supply ก๊าซในภูมิภาคโดยการค่อท่อมายังประเทศไทยและแยกท่อย่อยไปยัง ประเทศอื่น อาทิ สิงคโปร์ มาเลเซีย เวียดนาม บรูไน และฟิลิปปินส์ ASEAN Power Grid ปัจจุบันมีโครงการ เชื่อมโยงระบบสายส่ง 3 โครงการที่ดำเนินงานแล้ว และยังมีแผนอีก 11 โครงการที่อยู่ระหว่างการพัฒนาทั้ง Trans ASEAN Gas Pipeline และ ASEAN Power Grid จะทำให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายด้านพลังงาน ในภูมิภาคอาเซียนเรียกว่า ASEAN Regional Energy Network ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความมั่นคงในระบบของ ด้านพลังงานในภูมิภาคมากขึ้น APSA (ASEAN Petroleum Security Agreement) หรือความตกลงอาเซียน ว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียม เป็นการเตรียมรับสภาวะวิกฤติที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศสมาชิกโดยให้ ประเทศสมาชิกด้วยกันช่วยเหลือในกรณีที่เกิดการขาดแคลนน้ำมัน เจ้าหน้าที่ระดับสูงได้ปรับแต่ง รายละเอียดและเป็นที่ยอมรับของทุกประเทศในอาเซียนเรียบร้อยแล้ว และปัจจุบันหลายประเทศอยู่ระหว่างการนำเสนอ กรม. ของแต่ละประเทศ และคาดว่าจะจัดให้มีการลงนามในวาระการประชุมสุดยอดผู้นำ อาเซียน (ASEAN Summit) ในช่วงปลายปีนี้ที่ประเทศไทย

2. ด้านพลังงานทดแทน และเชื้อเพลิงชีวภาพ ประเทศไทยได้นำเสนอค่อที่ประชุมถึงการ ใช้ ศักยภาพด้านเชื้อเพลิงชีวภาพ ของภูมิภาคอาเซียน ในการผลักดันให้อาเซียนเป็น ศูนย์กลางการผลิตและ การค้าเชื้อเพลิงชีวภาพ ทั้งแก๊ส โซฮอล์ และไบโอดีเซล ทั้งภายในและภายนอกภูมิภาค โดยการสร้างกลไก สนับสนุนให้เกิดการลงทุน การใช้ และการอำนวยความสะดวกด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งจะทำให้เกิด ความมั่นคงด้านพลังงานในภูมิภาคและลดผลกระทบจากราคาน้ำมันแพง และในที่ประชุมของ EAS

(ASEAN + 6) ก็ได้ให้ความเห็นชอบ หลักการของการผลิตพลังงานชีวมวลในเอเชีย (Asia Biomass Energy Principles) โดยครอบคลุมตั้งแต่การผลิต การใช้ ตลอดจนผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อการผลิตอาหาร ทั้งนี้ที่ประชุมก็พร้อมใจที่จะส่งเสริมเชื้อเพลิงชีวภาพอย่างเป็นระบบ

3. ด้านประสิทธิภาพพลังงาน ทุกประเทศมีความเห็นตรงกันที่จะขยายความร่วมมือด้านประสิทธิภาพการใช้พลังงานในภูมิภาคให้มากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นการบรรเทาผลกระทบจากราคาพลังงานและลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

4. ด้านการสำรองน้ำมัน (Oil Stockpiling) ที่ประชุม ASEAN +3 ได้อนุมัติให้มีการจัดทำแผนการสำรองน้ำมันในภูมิภาคอาเซียน (Oil Stockpiling Roadmap) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาระบบการสำรองน้ำมัน ป้องกันการขาดแคลนและการแก้ไขสภาวะวิกฤต โดยยึดหลัก 4 ด้าน ประกอบด้วย ความสมัครใจ ไม่มีข้อผูกมัด เกิดประโยชน์ร่วมกัน การเคารพซึ่งกันและกัน ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เน้นการพัฒนาในระยะยาวสำหรับการจัดทำแผน Roadmap ด้านสำรองน้ำมันจะมีการจัดตั้งคณะผู้ชำนาญการเพื่อขอร่าง Roadmap ขึ้นในช่วงเดือนพฤศจิกายนนี้ที่ประเทศฟิลิปปินส์

5. ด้าน Regional Energy Policy and Planning ประเทศไทยได้รับเลือกให้เป็นแกนนำสำหรับการจัดทำแผนปฏิบัติการความร่วมมือด้านพลังงาน ASEAN Plan of Action on Energy Cooperation (APAEC) 2010 - 2015

6. ด้านการพัฒนาด้วยกลไกที่สะอาด (CDM) ที่เสนอโดยประเทศเกาหลีภายใต้ใน Forum ของ ASEAN +3 โดยประเทศเกาหลีใต้ได้เสนอให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคและด้านวิชาการกับประเทศสมาชิกอาเซียน

7. ด้านพลังงานนิวเคลียร์ ภายใต้การประชุม AMEM ประเทศสมาชิกมีความเห็นตรงกันถึงความสำคัญของพลังงานนิวเคลียร์ที่จะเสริมความมั่นคงด้านพลังงานในระยะยาวและเป็นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ที่ผ่านมาได้มีการจัดตั้งเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์ในอาเซียน ภายใต้คณะทำงาน Nuclear Energy Safety Sub-Sector Network และในลำดับต่อไป ที่ประชุม AMEM ได้มอบหมายให้ประเทศมาเลเซียประสานคณะทำงานในการปรับปรุงแผนการพัฒนาพลังงานนิวเคลียร์ในภูมิภาคให้ครอบคลุมถึงด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการประสานข้อมูลพลังงานนิวเคลียร์และด้านการสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในภูมิภาคอาเซียน ทั้งนี้ภายใต้กรอบ ASEAN +3 มีโครงการใหม่ที่เสนอโดยประเทศเกาหลี เรียกว่า Safety Use of Civilian Nuclear Energy และได้เสนอ Offer ให้การสนับสนุนการพัฒนาพลังงานนิวเคลียร์ให้กับอาเซียน โดยที่ประเทศจีน เกาหลี และญี่ปุ่น จะให้ความรู้ด้านเทคโนโลยี กระบวนการปฏิบัติเกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์ให้กับประเทศสมาชิกอาเซียนที่สนใจ

ที่มา : แนวหน้า, ฉบับวันเสาร์ที่ 9 สิงหาคม 2551, หน้า 9 และ 11.

LIART

2. กระทรวงพลังงาน เปิดฉากการประชุม รัฐมนตรีพลังงานอาเซียน สดชื่นมั่น สรุปความร่วมมือ รวมพลังชาติอาเซียน เชื่อมโยงเครือข่ายพลังงานในภูมิภาค

กระทรวงพลังงาน เปิดฉากการประชุม รัฐมนตรีพลังงานอาเซียน ครั้งที่ 26 ซึ่งประเทศไทย ได้รับเกียรติให้เป็นเจ้าภาพ และพร้อมจะส่งต่อการประชุม ฯ ให้แก่ประเทศพม่า ซึ่งจะเป็นเจ้าภาพในครั้งที่ 27 ต่อไป สรุปความร่วมมือ รวมพลังชาติอาเซียน เชื่อมโยงเครือข่ายพลังงานในภูมิภาค (Regional Energy Network) เตรียมทำแผนด้านสำรองน้ำมันแก๊สสถานะวิกฤตร่วมกัน (Oil Stockpiling Roadmap) ภาคเดือน พ.ย. 51 รัฐบาล ย้ำเดินหน้า กลไกการพัฒนาที่สะอาด และพลังงานนิวเคลียร์ หลังเกาหลี ญี่ปุ่น พร้อมให้การช่วยเหลือ ด้านบุคลากร และการถ่ายทอดเทคโนโลยี มั่นใจ ส่งพลังงานไทย ก้าวทันพลังงานโลก

พลโทหญิง พูนภิมรย์ ลิปตพัลลภ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน กล่าวภายหลังการปิดประชุม ว่าการประชุมรัฐมนตรีพลังงานอาเซียน ได้ประสบความสำเร็จและลุล่วงเป็นอย่างดี ซึ่งผลประโยชน์ที่ ประเทศไทยได้รับโดยตรงจากการจัดประชุมครั้งนี้ นอกจากจะได้รับการข้อมูลด้านองค์ความรู้ที่ทันต่อ สถานการณ์โลก ความก้าวหน้าด้านพลังงานในภูมิภาคแล้ว ยังถือว่าประเทศไทยได้ชูบทบาทด้านเชื้อเพลิง ชีวภาพ เกิดความร่วมมือในการพัฒนากิจการพลังงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการจัดหา เชื่อมโยง พลังงาน ทดแทนและพลังงานทางเลือก และการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างเสถียรภาพด้านพลังงานใน ภูมิภาคอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ ผลการประชุมรัฐมนตรีพลังงานอาเซียน จากการประชุมของทั้ง 3 คณะ ได้แก่การประชุม ระดับรัฐมนตรีพลังงานอาเซียน ของทั้ง 10 ชาติในอาเซียน หรือ AMEM การประชุมรัฐมนตรีพลังงาน อาเซียน + 3 (จีน ญี่ปุ่น และเกาหลี) หรือ AMEM +3 และการประชุมรัฐมนตรีพลังงานอาเซียน +6 หรือ East Asia Summit (EAS) เพิ่ม อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ หรือ AMEM +6 สามารถสรุปประเด็น สำคัญ ๆ ได้ดังนี้

1. ด้านความมั่นคงทางด้านพลังงานแบ่งเป็น Trans ASEAN Gas Pipeline การเชื่อมโยง ท่อก๊าซระหว่างประเทศ ซึ่งรับผิดชอบโดยคณะมนตรีด้านปิโตรเลียมของอาเซียน (ASCOPE - ASEAN Council on Petroleum) ซึ่งผลการดำเนินการปัจจุบันมีการเชื่อมโยงโครงข่ายท่อก๊าซอยู่แล้ว 8 โครงการ มีความยาวรวม 2,300 กิโลเมตร ซึ่งการเชื่อมโยงทั้งหมดเป็นความร่วมมือในลักษณะทวิภาคี เช่น ท่อก๊าซ ไทย-พม่า และไทย-มาเลเซีย ในลำดับต่อไปจะเริ่มการศึกษาถึงความคุ้มค่าของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ซึ่งแหล่ง Supply ก๊าซที่ได้รับการพิจารณา คือ แหล่งนาทูน่า ของประเทศอินโดนีเซียที่คาดว่าจะเป็แหล่ง ก๊าซขนาดใหญ่เพียงพอในการ Supply ก๊าซในภูมิภาคโดยการต่อท่อมายังประเทศไทยและแยกท่อไปยัง ประเทศอื่น อาทิ สิงคโปร์ มาเลเซีย เวียดนาม บรูไน และฟิลิปปินส์ ASEAN Power Grid ปัจจุบัน มีโครงการเชื่อมโยงระบบสายส่ง 3 โครงการที่ดำเนินงานแล้ว และยังมีแผนอีก 11 โครงการที่อยู่ระหว่าง

การพัฒนาทั้ง Trans ASEAN Gas Pipeline และ ASEAN Power Grid จะทำให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายด้านพลังงานในภูมิภาคอาเซียนเรียกว่า ASEAN Regional Energy Network ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความมั่นคงในระบบของด้านพลังงานในภูมิภาคมากยิ่งขึ้น

APSA (ASEAN Petroleum Security Agreement) หรือความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียม เป็นการเตรียมรับสภาวะวิกฤตที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศสมาชิกโดยให้ประเทศสมาชิกด้วยกันช่วยเหลือในกรณีที่เกิดการขาดแคลนน้ำมัน เจ้าหน้าที่ระดับสูงได้ปรับแต่งรายละเอียดและเป็นที่ยอมรับของทุกประเทศในอาเซียนเรียบร้อยแล้ว และปัจจุบันหลายประเทศอยู่ระหว่างการนำเสนอ กรมของแต่ละประเทศ และคาดว่าจะจัดให้มีการลงนามในวาระการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit) ในช่วงปลายปีนี้ที่ประเทศไทย

2. ด้านพลังงานทดแทน และเชื้อเพลิงชีวภาพ

ประเทศไทยได้นำเสนอต่อที่ประชุมถึงการใช้ศักยภาพด้านเชื้อเพลิงชีวภาพ ของภูมิภาคอาเซียน ในการผลักดันให้อาเซียนเป็น ศูนย์กลางการผลิตและการค้าเชื้อเพลิงชีวภาพ ทั้งแก๊สโซฮอล์ และ ไบโอดีเซล ทั้งภายในและภายนอกภูมิภาค โดยการสร้างกลไกสนับสนุนเพื่อให้เกิดการลงทุน การใช้ และการอำนวยความสะดวกด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งจะก่อให้เกิดความมั่นคงด้านพลังงานในภูมิภาคและลดผลกระทบจากราคาน้ำมันแพงและในที่ประชุมของ EAS (ASEAN + 6) ก็ได้ให้ความเห็นชอบ หลักการของการผลิตพลังงานชีวมวลในเอเชีย (Asia Biomass Energy Principles) โดยครอบคลุมตั้งแต่การผลิต การใช้ ตลอดจนผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อการผลิตอาหาร ทั้งนี้ที่ประชุมก็พร้อมใจที่จะส่งเสริมเชื้อเพลิงชีวภาพอย่างเป็นระบบ

3. ด้านประสิทธิภาพพลังงาน

ทุกประเทศมีความเห็นตรงกันที่จะขยายความร่วมมือด้านประสิทธิภาพการใช้พลังงานในภูมิภาคให้มากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นการบรรเทาผลกระทบจากราคาพลังงานและลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และในที่ประชุมก็ได้รับการแลกเปลี่ยนข้อมูลจาก International Energy Agency (IEA) หรือทบวงพลังงานโลก ถึงแผนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของกลุ่มประเทศผู้นำ จี 8 ให้ได้ถึง 50% ในปี ค.ศ. 2030 ซึ่งปริมาณของ CO₂ ที่จะลดลงทั้งหมด จะต้องมาจากมาตรการส่งเสริมการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพหรือมาตรการประหยัดพลังงานถึง 40%

4. ด้านการสำรองน้ำมัน (Oil Stockpiling)

ที่ประชุม ASEAN +3 ได้อนุมัติให้มีการจัดทำแผนการสำรองน้ำมันในภูมิภาคอาเซียน (Oil Stockpiling Roadmap) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนากระบวนการสำรองน้ำมัน ป้องกันการขาดแคลนและการแก้ไขสภาวะวิกฤต โดยยึดหลัก 4 ด้าน ประกอบด้วย ความสมัครใจ ไม่มีข้อผูกมัด เกิดประโยชน์ร่วมกับการเคารพซึ่งกันและกัน ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เน้นการพัฒนาในระยะยาว สำหรับการจัดทำแผน

Roadmap ด้านสำรวจน้ำมันจะมีการจัดตั้งคณะผู้ชำนาญการเพื่อกร่าง Roadmap ขึ้นในช่วงเดือนพฤศจิกายนนี้
ที่ประเทศฟิลิปปินส์

5. ด้าน Regional Energy Policy and Planning

ประเทศไทยได้รับเลือกให้เป็นแกนนำสำหรับการจัดทำแผนปฏิบัติการความร่วมมือด้านพลังงาน
ASEAN Plan of Action on Energy Cooperation (APAEC) 2010 - 2015 ซึ่งเป็นกลไกที่จะช่วยให้ไทย
พลังงานของไทย ได้รับการสนับสนุนและผลักดันในระดับภูมิภาค ซึ่งการประชุมของคณะทำงานจะมีขึ้นที่
กรุงเทพฯ ในช่วงเดือนตุลาคมนี้ที่กรุงเทพฯ

6. ด้าน CDM หรือกลไกการพัฒนาที่สะอาด

เป็นครั้งแรกที่มีการหารือถึงการพัฒนาค้าขายกลไกที่สะอาด (CDM) ที่เสนอ โดยประเทศเกาหลีภายใต้
ใน Forum ของ ASEAN +3 โดยประเทศเกาหลีใต้ได้เสนอให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคและด้านวิชาการกับ
ประเทศสมาชิกอาเซียน และที่ประชุมได้เห็นชอบให้ศูนย์พลังงานอาเซียน (ASEAN Centre for Energy)
เป็นหน่วยประสานงานในการพิจารณารายละเอียดด้านความร่วมมือในภูมิภาคต่อไป

7. ด้านพลังงานนิวเคลียร์

ภายใต้การประชุม AMEM ประเทศสมาชิกมีความเห็นตรงกันถึงความสำคัญของพลังงาน
นิวเคลียร์ที่จะเสริมความมั่นคงด้านพลังงานในระยะยาวและเป็นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ที่ผ่านมา
ได้มีการจัดตั้งเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์ในอาเซียนภายใต้คณะทำงาน Nuclear
Energy Safety Sub-Sector Network และในลำดับต่อไป ที่ประชุม AMEM ได้มอบหมายให้ประเทศมาเลเซีย
ประสานคณะทำงานในการปรับปรุงแผนการพัฒนาพลังงานนิวเคลียร์ในภูมิภาคให้ครอบคลุมถึงด้านการ
พัฒนาบุคลากร ด้านการประสานข้อมูลพลังงานนิวเคลียร์และด้านการสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนใน
ภูมิภาคอาเซียน

ทั้งนี้ภายใต้กรอบ ASEAN +3 มีโครงการใหม่ที่เสนอโดยประเทศเกาหลี เรียกว่า Safety Use of
Civilian Nuclear Energy และได้เสนอ Offer ให้การสนับสนุนการพัฒนาพลังงานนิวเคลียร์ให้กับอาเซียน
โดยที่ประเทศจีน เกาหลี และญี่ปุ่น จะให้ความรู้ด้านเทคโนโลยี กฎระเบียบ แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับ
พลังงานนิวเคลียร์ให้กับประเทศสมาชิกอาเซียนที่สนใจ

ที่มา : กระทรวงพลังงาน ปีคจากการประชุม รัฐมนตรีพลังงานอาเซียน สูดชื่นมั่น สรุปลความร่วมมือ

รวมพลังชาติอาเซียน เชื่อมโยงเครือข่ายพลังงานในภูมิภาค. ออนไลน์ (เข้าถึงได้จาก) :

<http://www.technologymedia.co.th/news/newsview.asp?id=1788>

สืบค้น ณ วันที่ 19 พฤศจิกายน 2551. เวลา 10.00 น.

LIART

3. ไทยพอใจผลการประชุมรัฐมนตรีพลังงานอาเซียน

ไทย พอใจผลการประชุมรัฐมนตรีพลังงานอาเซียน ครั้งที่ 26 โดยเฉพาะการโชว์ศักยภาพด้านเชื้อเพลิงชีวภาพในการผลักดันให้ไทยและภูมิภาคอาเซียน เป็นฐานการผลิตที่สำคัญของโลก ส่วนการจัดทำแผนสำรองน้ำมันจะมีการยกร่าง Roadmap ในเดือนพฤศจิกายนนี้ที่ประเทศฟิลิปปินส์

พลโทหญิงพูนภิรมย์ ลิปดพัลลภ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน กล่าวว่า การประชุมรัฐมนตรีพลังงานอาเซียน ครั้งที่ 26 ได้ผลเป็นที่น่าพอใจโดยเฉพาะการผลักดันการใช้พลังงานทดแทนในภูมิภาคอาเซียนให้เป็นศูนย์กลางของโลก โดยเฉพาะไทยชูบทบาทด้านเชื้อเพลิงชีวภาพการใช้ศักยภาพด้านเชื้อเพลิงชีวภาพของภูมิภาคอาเซียน เพื่อผลักดันให้อาเซียนเป็นศูนย์กลางการผลิตและการค้าเชื้อเพลิงชีวภาพ ทั้งแก๊สโซฮอลล์และไบโอดีเซลภายในและภายนอกภูมิภาค เพื่อสร้างเสถียรภาพด้านพลังงานในภูมิภาคอาเซียนให้มั่นคง ด้านการลงทุนในแหล่งก๊าซธรรมชาติในอ่าวอินโดนีเซีย คาดว่าจะเป็นแหล่งก๊าซขนาดใหญ่ที่เพียงพอในการตอบสนองความต้องการก๊าซในภูมิภาค ด้วยการเชื่อมต่อก๊าซมายังไทยและแยกท่อไปยังประเทศอื่น อาทิ สิงคโปร์ มาเลเซีย เวียดนาม บรูไน ฟิลิปปินส์ ส่วนความตกลงอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงทางปิโตรเลียม เตรียมรับมือวิกฤตพลังงานที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศสมาชิก เพื่อให้สมาชิกอาเซียนช่วยเหลือกันกรณีเกิดการขาดแคลนน้ำมันในภูมิภาค ซึ่งปัจจุบันหลายประเทศอยู่ระหว่างการนำเสนอคณะรัฐมนตรีของแต่ละประเทศพิจารณา คาดว่าจะมีการลงนามในวาระการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit) ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพปลายปีนี้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน กล่าวว่า การจัดทำแผนการสำรองน้ำมันในภูมิภาคอาเซียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนากระบวนการสำรองน้ำมัน ป้องกันการขาดแคลนและการแก้ปัญหาวิกฤตพลังงานที่ขัดหลังความสนใจ ไม่มีข้อผูกมัด เกิดประโยชน์ร่วมกัน และถ่วงดุลซึ่งกันและกัน ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี จะเน้นพัฒนาระยะยาวที่จะจัดทำแผน Roadmap การสำรองน้ำมัน โดยเตรียมตั้งคณะผู้ชำนาญการเพื่อยกร่าง Roadmap ในเดือนพฤศจิกายนนี้ที่ประเทศฟิลิปปินส์

ที่มา: สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์ วันศุกร์ที่ 8 สิงหาคม 2551 เวลา 20:04 น.

สำนักวิชาการ ให้การบริการทางวิชาการ

๑. ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ ให้บริการในวันและเวลาราชการ
- กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑ โทร. ๐ ๒๒๕๔ ๒๐๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๕๔ ๒๐๕๘-๕๙
ด้านการเมืองการปกครอง ความมั่นคง การทหาร การยุติธรรม กฎหมายระหว่างประเทศ
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อนุญาโตตุลาการ ทรัพย์สินทางปัญญา
- กลุ่มงานบริการวิชาการ ๒ โทร. ๐ ๒๒๕๔ ๒๐๗๑ โทรสาร ๐ ๒๒๕๔ ๒๐๕๘-๕๙
ด้านเศรษฐกิจ พาณิชยกรรม การเงิน การคลัง การธนาคาร การลงทุน งบประมาณ ประกันภัย
อุตสาหกรรม คมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตรและสหกรณ์
- กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ โทร. ๐ ๒๒๕๔ ๒๐๗๐ โทรสาร ๐ ๒๒๕๔ ๒๐๕๘-๕๙
ด้านสังคม การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม แรงงานและสวัสดิการสังคม เด็ก สตรี
การสาธารณสุข การท่องเที่ยว การกีฬา วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม การพลังงาน
๒. ณ จุดบริการสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (E-knowledge Services) อาคารรัฐสภา ๑ ชั้น ๓
ให้บริการในวันและเวลาราชการ สำหรับวันประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้บริการถึงเวลา ๑๙.๓๐ น.
โทร. ๐ ๒๒๕๔ ๑๘๗๗ โทรสาร ๐ ๒๒๕๔ ๑๘๗๘

พิมพ์ที่สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ออกแบบปกโดย น.ส.รติมา ศารทะประภา

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand